

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото
разполагане на широколентови мрежи

(2013/C 25/01)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

- (1) Широколентовите връзки са от стратегическо значение за европейския растеж и за иновациите във всички сектори на икономиката, както и за социалното и териториалното сближаване. В стратегията „Европа 2020“ („ЕС 2020“) се подчертава значението на въвеждането на широколентовия достъп като част от стратегията за растеж на ЕС за следващото десетилетие и се поставят амбициозни цели за развитие на широколентовите услуги. В една от водещите ѝ инициативи — Програмата в областта на цифровите технологии за Европа (DAE) ⁽¹⁾ — се признават социално-икономическите ползи от широколентовия достъп, като се подчертава неговото значение за конкурентоспособността, социалното включване и заетостта. Постигането на целта на „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж зависи и от предоставянето на широк достъп на приемливи цени до инфраструктура и услуги за високоскоростен интернет. Посрещането на предизвикателството за финансиране на широколентова инфраструктура с добро качество и на приемливи цени е ключов фактор, за да може Европа да увеличи своята конкурентоспособност и иновации, да предостави възможности за работа за младите хора, да предотврати делокализацията на икономическата активност и да привлече външни инвестиции. В DAE бе потвърдена целта от стратегията „ЕС 2020“ да се предостави основен широколентов достъп на всички европейци до 2013 г., като стремежът е да се гарантира, че до 2020 г.: i) всички европейци имат много по-бърз достъп до интернет със скорост над 30 Mbps; и ii) 50 % или повече от европейските домакинства са абонати на интернет връзка със скорост над 100 Mbps.
- (2) Беше изчислено ⁽²⁾, че за достигането на целта за достъп до скорост на интернет над 30 Mbps ще са необходими до 60 млрд. EUR инвестиции и до 270 млрд. EUR, за да могат поне 50 % от европейските домакинства да разполагат с достъп до интернет връзки със скорост на 100 Mbps ⁽³⁾. Тези инвестиции ще бъдат извършени предимно от търговски инвеститори. Целите на DAE обаче не могат да бъдат постигнати без подкрепа с публични средства. По тази причина в DAE държавите-членки се призовават да използват „публично финансиране в съответствие с правилата на ЕС за конкуренцията и за държавните помощи“, за да се постигнат целите за покритие, скорост и внедряване, определени в стратегията „ЕС 2020“ ⁽⁴⁾. В бъдеще се очаква да нарасне търсенето на услуги, изискващи интензивно използване на капацитет, като ще се развият допълнително „изчислителните облаци“ (cloud computing), по-интензивното използване на технологиите peer to peer, социалните мрежи и услугите за видео при поискване.

⁽¹⁾ Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Програмата в областта на цифровите технологии за Европа“, COM(2010) 245.

⁽²⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският широколентов достъп: да инвестираме в стимулиран от цифровите технологии растеж“, COM(2010) 472 окончателен.

⁽³⁾ Реалните инвестиционни разходи могат да бъдат значително по-ниски в зависимост от възможната повторна употреба на съществуващите инфраструктури и в зависимост от пазарните, технологичните и регулаторните промени.

⁽⁴⁾ Точка 2.4, основно действие 8.

- (3) Секторът на електронните комуникации премина през задълбочен процес на либерализация и в момента подлежи на секторно регулиране. В регулаторната рамка на ЕС за електронните съобщения също се предвиждат правила за хармонизиране на широколентовия достъп⁽⁵⁾. Що се отнася до наследените широколентови мрежи, пазарите на продажби на едро са подлежали досега на предварително регулиране в повечето държави-членки. Регулаторният подход успешно доведе до насърчаване на конкурентни пазари, до поощряване на инвестициите и до разширяване на избора за потребителите: например най-висока степен на покритие и навлизане на широколентов достъп се наблюдава в държави-членки, в които съществува конкуренция в областта на инфраструктурата в съчетание с ефективна система на предварително регулиране, насочена към насърчаване на конкуренцията в областта на услугите. Понататъшното разгръщане на широколентовите мрежи и по-специално на мрежите за достъп от следващо поколение („ДСП“) продължава да изисква намесата на националните регулаторни органи („НРО“), което се дължи на тяхната роля в сектора на електронните комуникации.
- (4) Още по-важно е публичните средства в този сектор да се използват внимателно и Комисията да гарантира, че държавната помощ е допълваща и не замества инвестициите от страна на пазарните участници. Държавната интервенция следва да ограничи възможно най-много риска от изместване на частните инвестиции, от промяна на търговските стимули за инвестиране и в крайна сметка от нарушаване на конкуренцията в противовес на общия интерес на Европейския съюз.
- (5) В съобщението си относно модернизиране на държавната помощ на ЕС (State Aid Modernisation — SAM) Комисията отбелязва, че политиката за държавната помощ следва да се съсредоточи върху насърчаването на добре планирана помощ, насочена към отстраняване на неефективността на пазара и към цели от общ европейски интерес⁽⁶⁾. Мерките за държавна помощ може при определени условия да имат коригиращо действие върху неефективността на пазара, като по този начин подобряват ефективното функциониране на пазарите и засилват конкурентоспособността. Освен това, когато пазарите показват ефективни резултати, но тези резултати се считат за незадоволителни от гледна точка на политиката на сближаване, държавната помощ може да се използва за постигане на по-желан, справедлив пазарен резултат. По-конкретно, една добре насочена държавна интервенция в областта на широколентовия достъп може да допринесе за намаляване на „цифровото разделение“⁽⁷⁾ между области или региони, в които се предлагат конкурентни широколентови услуги на достъпни цени, и области, в които такива услуги не се предлагат.
- (6) Ако обаче държавна помощ за широколентов достъп се използва в райони, в които пазарните оператори биха инвестирали или вече са инвестирали, това може значително да наруши стимулите на търговските инвеститори въобще да инвестират в широколентов достъп. В такива случаи държавната помощ за широколентов достъп може да има обратен ефект по отношение на следваната цел. Целта на контрола върху държавната помощ в сектора на широколентовия достъп е да се гарантира, че мерките за държавна помощ ще доведат до по-високо равнище на широколентово покритие или до по-бързо навлизане и проникване на широколентово покритие, отколкото без държавна помощ, като в същото време се подкрепят по-високо качество, по-достъпни услуги и инвестиции, насърчаващи конкуренцията. Положителните ефекти от помощта следва да надхвърлят нарушенията на конкуренцията.
- (7) В отговор на призива на Комисията в DAE към държавите-членки, повечето от тях разработиха национални стратегии за широколентов достъп, за да постигнат целите на DAE на съответните си територии. Повечето от тези стратегии предвиждат използването на публични средства, за да разширят широколентовото покритие в райони, в които търговските оператори нямат стимул да инвестират, и да ускорят разгръщането на високоскоростни мрежи за достъп от следващо поколение.
- (8) В тези насоки се прави обобщение на принципите на политиката на Комисията за прилагането на правилата за държавна помощ от Договора към мерките в подкрепа на разгръщането на широколентови мрежи като цяло (в раздел 2). В тях се обяснява прилагането на тези принципи при оценката на мерки за помощ за бързото разгръщане на основни широколентови мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (ДСП) с много висока скорост (в раздел 3). Комисията ще прилага насоките при оценката на държавната помощ за широколентови мрежи. Това ще увеличи правната сигурност и прозрачността при вземането на решенията ѝ.

⁽⁵⁾ Вж. член 12, параграф 1 от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 33, изменена с Директива 2009/140/ЕО (Директива за по-добро регулиране), ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 37 и с Регламент (ЕО) № 544/2009, ОВ L 167, 29.6.2009 г., стр. 12.

⁽⁶⁾ Съобщение на Комисията „Модернизиране на държавната помощ на ЕС“. Брюксел, 8.5.2012 г. COM(2012) 209 окончателен.

⁽⁷⁾ Изразът „цифрово разделение“ се използва най-често, за да опише разслоението между лицата и общностите, които имат достъп до информационните технологии, и тези, които нямат такъв достъп. Въпреки че има няколко причини за това „цифрово разделение“, най-важната е липсата на подходяща инфраструктура за широколентов достъп. От регионална гледна точка степента на урбанизация е важен фактор за достъп и използване на ИКТ. Така навлизането на интернет остава много по-ниско в по-слабо населените райони в Европейския съюз.

2. ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ ЗА ШИРОКОЛЕНТОВ ДОСТЪП

- (9) Съгласно член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) „всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите-членки, е несъвместима с вътрешния пазар“. Оттук следва, че за да бъде сметана дадена мярка за държавна помощ, трябва да бъдат спазени следните кумулативни условия: а) мярката трябва да бъде предоставена чрез държавни ресурси, б) чрез нея на предприятията трябва да се дава икономическо предимство, в) предимството трябва да бъде изборително и г) да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията; д) мярката трябва да засяга търговията между държавите-членки.

2.1. Член 107, параграф 1 от ДФЕС: Наличие на помощ

- (10) *Използване на държавни ресурси:* Трансферът на държавни ресурси може да приеме различни форми, като например преки безвъзмездни средства, данъчни облекчения⁽⁸⁾, заеми при изключително изгодни условия или други видове преференциални финансови условия. Държавни ресурси се използват и ако държавата предоставя полза в натура, например инвестиции в изграждането на (част) от широколенцова инфраструктура. Държавните ресурси могат да се използват⁽⁹⁾ на национално, регионално или местно равнище. Финансирането от европейските фондове, като Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР)⁽¹⁰⁾, също представлява използване на държавни ресурси, когато тези средства се разпределят по преценка на държавата-членка⁽¹¹⁾.
- (11) *Предприятия:* Държавните мерки в подкрепа на инвестициите в широколенцова инфраструктура обикновено са насочени към упражняване на икономическа дейност, като изграждането, експлоатацията и предоставянето на достъп до широколенцовата инфраструктура или създаването на условия за осигуряването на връзка за крайните потребители. Също самата държава може да извършва икономическа дейност, когато ръководи и експлоатира (части от) широколенцова инфраструктура, например чрез вътрешно дружество или като част от държавната администрация. Изграждането на широколенцова мрежова инфраструктура с оглед на нейното бъдещо ползване с търговска цел от държавата или от оператори, които се явяват трети страни също представлява икономическа дейност⁽¹²⁾. Разгръщането на широколенцова мрежа за нетърговски цели може да не представлява държавна помощ⁽¹³⁾, защото изграждането на мрежата не облагодетелства никое предприятие⁽¹⁴⁾. Ако обаче впоследствие тази мрежа бъде отворена за използване от страна на инвеститори или оператори на широколенцови услуги, вероятно ще е налице държавна помощ⁽¹⁵⁾.
- (12) *Предимство:* Помощта обикновено се предоставя пряко на инвеститори в мрежата, които в повечето случаи се избират чрез конкурентен тръжен процес. Когато държавният принос не е бил предоставен при нормални пазарни условия и следователно отговаря на критериите за държавна помощ съгласно

⁽⁸⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело N 398/05 — Унгария, *Развитие на данъчни стимули за широколенцови връзки*.

⁽⁹⁾ Ресурсите на публично предприятие представляват държавни ресурси по смисъла на член 107 от Договора, тъй като държавните органи контролират тези ресурси. Дело C-482/99, Франция срещу Комисията, (2002 г.) Recueil, стр. I-4397. В съответствие с това решение на Съда трябва освен това да се прецени дали финансирането чрез публично предприятие може да бъде приписано на държавата.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета от 20 септември 2005 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) ОВ L 277, 21.10.2005 стр. 1, Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1783/1999, ОВ L 210, 31.7.2006, стр. 1, Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999, ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25.

⁽¹¹⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело N 157/06 — Обединеното кралство, *Проект за широколенцово покритие South Yorkshire Digital Region*. Съдът потвърди, че след като финансовите средства остават постоянно под обществен контрол и следователно са на разположение на компетентните национални органи, това е достатъчно, за да бъдат определени като държавна помощ, вж. дело C-83/98 P France срещу Ladbroke Racing Ltd и Комисията (2000) Recueil, стр. I-3271, точка 50.

⁽¹²⁾ Дела T-443/08 и T-455/08 Freistaat Sachsen срещу Комисията (все още непубликувано), точки 93—95.

⁽¹³⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело NN 24/07 — Чешка република, *Общинска безжична мрежа в Прага*.

⁽¹⁴⁾ По подобен начин, ако мрежата е изградена или широколенцовите услуги са осигурени, за да се задоволят собствените нужди на публичната администрация при определени обстоятелства, тази интервенция може да не предоставя предимство на икономическите предприятия. Вж. решението на Комисията по дело N 46/07, Обединено кралство, *Схемата за мрежа на уелския публичен сектор*.

⁽¹⁵⁾ Решение на Комисията по дело SA. 31687 (N 436/10) — Италия, *Широколенцов достъп във Friuli Venezia Giulia (проект Ermes)* и по дело N 407/09 — Испания, *Харха Oberta*.

принципа на инвеститор в пазарна икономика (вж. точка 16 по-долу), използването на състезателна процедура за подбор гарантира, че помощта е ограничена до минималния размер, необходим за конкретния проект. Тя обаче не премахва помощта, тъй като публичният орган все пак ще предостави субсидия на спечелилия участник в търга (например като „финансиране на разликата“ или като принос в натура), и целта на тази процедура е именно да бъде избран бенефициерът на помощта. Финансовата подкрепа ще даде възможност на спечелилия участник в търга да проведе тази търговска дейност при условия, които иначе не биха съществували на пазара. Освен прекия бенефициер на помощта непреки бенефициери могат да бъдат и оператори, които се явяват трети страни и които получават достъп на едро до субсидираната инфраструктура⁽¹⁶⁾.

- (13) *Селективност*: Държавните мерки, подкрепящи разгръщането на ширококоловите мрежи, са изборителни по своята същност поради това, че са насочени към инвеститори в ширококоловите услуги и оператори, които са трети страни и които извършват дейност само в някои сегменти от общия пазар на електронни съобщителни услуги. От друга страна, по отношение на крайните бизнес потребители на субсидираната мрежа⁽¹⁷⁾ мярката може да не бъде изборителна, доколкото достъпът до субсидираната инфраструктура е отворен за всички сектори на икономиката. Селективност ще съществува, ако разгръщането на ширококоловите мрежи е специално насочено към конкретни бизнес потребители, например ако държавната помощ е насочена към разгръщане на ширококоловата мрежа в полза на предварително определени предприятия, които не са избрани в съответствие с общите критерии, приложими в цялата зона, за която е отговорен органът, предоставящ помощта⁽¹⁸⁾.
- (14) *Нарушаване на конкуренцията*: Според съдебната практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съда“) финансовата подкрепа или помощта в натура нарушава конкуренцията, доколкото чрез нея се укрепва позицията на дадено предприятие в сравнение с другите предприятия⁽¹⁹⁾. Поради държавната помощ, предоставена на конкурент, съществуващите оператори могат да намалят капацитета си или потенциалните оператори могат да решат да не навлязат на нов пазар или в дадена географска област. Нарушаването на конкуренцията може да е по-голямо, ако получателят на помощта разполага с пазарна мощ. Когато бенефициерът на помощта вече доминира на даден пазар, мярката за помощ може да укрепи това влияние, като допълнително намали конкурентните ограничения, които конкурентите могат да упражняват.
- (15) *Въздействие върху търговията*: И накрая, тъй като е възможно държавната интервенция да засегне доставчици на услуги от други държави-членки (също като ги възпира да се установят във въпросната държава-членка), тя оказва въздействие и върху търговията, тъй като пазарите за електронни съобщителни услуги (пазарите на ширококоловите услуги на едро и дребно) са отворени за конкуренция между оператори и доставчици на услуги⁽²⁰⁾.

2.2. Липса на помощ: прилагането на принципа на инвеститора в условията на пазарна икономика

- (16) В член 345 от ДФЕС се посочва, че „Договорите по никакъв начин не засягат разпоредбите в държавит е-членки, отнасящи се до системата на собственост върху имущество“. Според съдебната практика на Съда от принципа на равното третиране следва, че капиталът, предоставен от държавата пряко или косвено на разположение на предприятие при обстоятелства, които съответстват на обичайните пазарни условия, не може да се разглежда като държавна помощ. Когато дяловото участие или капиталовите инжекции от публичен инвеститор не съдържат достатъчно перспективи за реализиране на печалба дори и в дългосрочен план, тази интервенция трябва да се счита за държавна помощ по смисъла на член 107 от ДФЕС и нейната съвместимост с общия пазар трябва да бъде оценена единствено въз основа на критериите, посочени в тази разпоредба⁽²¹⁾.

⁽¹⁶⁾ Вероятно е ползата от субсидията да бъде поне частично прехвърлена на оператори, които са трети страни, дори ако плащат възнаграждение за достъпа на едро. Наистина цените на едро често са регулирани. Регулирането на цените води до по-ниска цена от тази, която търговецът на едро иначе би могъл да постигне на пазара (което може да бъде монополна цена, ако няма конкуренция с други мрежи). Когато цените не са регулирани, от търговеца на едро при всички случаи ще се изисква да определи целевия показател на цените си спрямо средните цени, прилагани в други, по-конкурентоспособни райони (вж. съображение 78, буква з) по-долу), което е вероятно да доведе до по-ниска цена в сравнение с тази, която търговецът на едро иначе би могъл да постигне на пазара.

⁽¹⁷⁾ Субсидиите за домашните потребители попадат извън обхвата на член 107, параграф 1 от ДФЕС.

⁽¹⁸⁾ Като пример би могла да бъде посочена помощта за бизнес районите, вж. например решението на Комисията по дело N 626/09 — Италия, ДСП за промишлените райони на Лисса.

⁽¹⁹⁾ Дело C-310/99, Италианската република срещу Комисията, (2002 г.) Recueil, стр. I-02289, точка 65.

⁽²⁰⁾ Вж. Решение на Комисията по дело N 237/08 — Германия, Помощ за ширококолов достъп в Niedersachsen.

⁽²¹⁾ Дело C-303/88, Италия срещу Комисията, (1991 г.) Recueil, стр. I-1433, точки 20—22.

- (17) Комисията провери прилагането на принципа на частния инвеститор в условията на пазарна икономика в сферата на ширококоловите услуги с решението си по делото *Amsterdam* (22). Както се подчертава в това решение, съвместимостта на публична инвестиция с пазарните условия трябва да бъде доказана задълбочено и изчерпателно чрез наличието на значително участие на частни инвеститори или чрез съществуването на стабилен бизнес план, показващ достатъчна възвръщаемост на инвестицията. Когато в проекта участват частни инвеститори, условие *sine qua non* е, че те следва да поемат търговския риск, свързан с инвестицията, при същите срокове и условия като публичния инвеститор. Това важи също и за други форми на държавна подкрепа, като например заеми при изключително изгодни условия или гаранции (23).

2.3. Държавна помощ за разгръщане на ширококоловите мрежи като услуга от общ икономически интерес — делото *Altmark* и съвместимостта по член 106, параграф 2 от ДФЕС

- (18) В някои случаи държавите-членки могат да решат, че предоставянето на ширококоловата мрежа следва да се разглежда като услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС (24) и съдебната практика по делото *Altmark* (25) и да предоставят публично финансиране на тази основа. В такива случаи мерките на държавите-членки трябва да се оценяват в съответствие със Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (26), Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (27), Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (2011 г.) (28) и Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (29). Тези документи на Комисията (наричани всички заедно „пакетът за УОИИ“) се прилагат и за държавната помощ за разполагане на ширококоловите мрежи. В следващите редове само ще бъде илюстрирано прилагането на някои от принципите, определени в тези документи, към финансирането на ширококоловия достъп в контекста на някои секторни особености.

Определение на УОИИ

- (19) Относно определението за УОИИ Комисията вече поясни в общи линии, че държавите-членки не могат да добавят конкретни задължения за обществена услуга за услуги, които са вече предоставени или могат да бъдат предоставени задоволително и при условия, като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата, от предприятия, които оперират при нормални пазарни условия (30).
- (20) Като прилага този принцип към сектора на ширококоловия достъп, Комисията смята, че в райони, където частни инвеститори вече са инвестирали в ширококоловата инфраструктура (или са в процес на допълнително разширяване на мрежата) и вече предоставят конкурентни ширококоловите услуги с достатъчно ширококолово покритие, изграждането на паралелна конкурентна и публично финансирана ширококоловата инфраструктура не може да се счита за УОИИ по смисъла на член 106, параграф 2 от

(22) Решение на Комисията от 11 декември 2007 г. по дело С 53/2006 Нидерландия, *Citynet Amsterdam* — инвестиция на община Амстердам в мрежа от типа FTTH (оптични линии до домашни абонати), ОВ L 247, 16.9.2008 г., стр. 27.

(23) Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции, ОВ С 155, 20.6.2008 г., стр. 10 и поправката на известието, ОВ С 244, 25.9.2008 г., стр. 32.

(24) Според съдебната практика предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес, трябва да са били натоварени с тази задача с акт на публичен орган. В тази връзка услугата от общ икономически интерес може да бъде възложена на оператор чрез предоставянето на концесия за обществена услуга, вж. съединени дела Т-204/97 и Т-270/97 ЕРАС — Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA срещу Комисията, Recueil, 2000 г., стр. II-2267, точка 126 и дело Т-17/02 Fred Olsen срещу Комисията, Recueil, 2005 г., стр. II-2031, точки 186, 188—189.

(25) Дело С-280/00, *Altmark Trans GmbH* и *Regierungspräsidium Magdeburg* срещу *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (2003) Recueil, стр. I-7747.

(26) ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 4.

(27) ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3.

(28) ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 15.

(29) ОВ L 114, 26.4.2012 г., стр. 8.

(30) Вж. точка 48 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес, и точка 13 от Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (2011 г.).

ДФЕС⁽³¹⁾. Когато обаче може да се докаже, че частните инвеститори не са в състояние да предоставят в близко бъдеще⁽³²⁾ подходящо широколентово покритие за всички граждани или потребители, като така значителна част от населението ще се окаже без достъп, може да бъде отпусната компенсация за обществена услуга на предприятие, на което е поверено извършването на УОИИ, при условие че са изпълнени условията от горепосоченото съобщение за УОИИ. Във връзка с това мрежите, които следва да се вземат предвид за определяне на нуждата от УОИИ, следва винаги да бъдат от сравним вид, а именно или обикновени широколентови мрежи, или мрежи за ДСП.

- (21) Освен това разполагането и експлоатацията на широколентова инфраструктура може да се определи като УОИИ само ако чрез тази инфраструктура се предоставя универсална връзка на всички потребители в определен район, както за живущите на място граждани, така и за предприятията. Няма да бъде достатъчно да се предоставя подкрепа само за свързване на предприятията⁽³³⁾.
- (22) Задължителният характер на задачата за предоставяне на УОИИ предполага също, че доставчикът на мрежата, която ще се изгради, няма да може да отказва достъп на едро до инфраструктурата на дискреционна и/или дискриминационна основа (например понеже предоставянето на услуги за достъп в определен район може да не е търговски изгодно).
- (23) Предвид степента на конкуренция, която беше постигната след либерализацията на сектора на електронните комуникации в Съюза и в частност конкуренцията на пазара на широколентови услуги на дребно днес, една мрежа, финансирана с публични средства и изградена в контекста на УОИИ, следва да бъде достъпна за всички заинтересовани оператори. Съответно признаването на задачата за предоставяне на УОИИ за изграждане на широколентова инфраструктура следва да се основава на предоставяне на пасивна⁽³⁴⁾, неутрална⁽³⁵⁾ и отворена инфраструктура. Такава мрежа следва да предоставя на търсещите достъп всички съществуващи видове достъп до мрежа и да позволява ефективна конкуренция на равнището на услугите на дребно, като се гарантира предоставянето на конкурентни услуги на достъпни цени за крайните потребители⁽³⁶⁾.
- (24) Затова задачата за предоставяне на УОИИ следва да обхваща единствено разгръщането на широколентова мрежа, която предоставя универсална връзка и съответните услуги за достъп на едро, без да включва комуникационни услуги на дребно⁽³⁷⁾. Когато доставчикът на УОИИ е също така вертикално интегриран широколентов оператор, следва да бъдат предприети подходящи предпазни мерки, за да се избегне конфликт на интереси, неправомерна дискриминация и други скрити непреки предимства⁽³⁸⁾.
- (25) Предвид че пазарът за електронни комуникации е изцяло либерализиран следва, че задачата за предоставяне на УОИИ за широколентово разгръщане не може да се основава на предоставянето на изключително или специално право за доставчика на УОИИ в рамките на член 106, параграф 1 от ДФЕС.

Изчисляване на компенсацията и възвръщане на предоставените средства

- (26) За изчисляване на компенсацията за УОИИ се прилагат изцяло принципите на пакета за УОИИ. С оглед на особеностите на сектора на широколентовия достъп обаче е полезно да се добави разяснение за УОИИ, предназначени за покриване на несвързани квартали или райони (т.нар. „бели петна“) в рамките на по-широка област, в която някои оператори вече са разположили мрежовата си инфраструктура или

⁽³¹⁾ Вж. параграф 49 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес.

⁽³²⁾ Понятието „в близко бъдеще“ може да се разбира като отнасящо се за период от три години в съответствие с точка 63 от тези насоки.

⁽³³⁾ В съответствие с принципите, изразени в параграф 50 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес. Вж. също Решение на Комисията по дело N 284/05 — Ирландия, „Регионална програна за широколентови връзки: мрежи в населени места („MAN“), фази II и III и по дело N 890/06 — Франция, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*.

⁽³⁴⁾ Пасивната мрежова инфраструктура е като цяло физическата инфраструктура на мрежите. Вж. определението в речника.

⁽³⁵⁾ Една мрежа следва да бъде неутрална от технологична гледна точка и по този начин да позволи на търсещите достъп да използват всички налични технологии за предоставяне на услуги за крайните потребители.

⁽³⁶⁾ В съответствие с точка 3.4, буква ж) от тези насоки.

⁽³⁷⁾ Ограничението се обосновава с факта, че след като бъде разработена широколентовата мрежа, предоставяща универсална свързаност, пазарните сили са по принцип достатъчни за предоставяне на комуникационни услуги за всички потребители на конкурентни цени.

⁽³⁸⁾ Тези предпазни мерки следва да включват задължение за разделяне на счетоводството и могат да включват също така създаване на правен субект с различна структура от тази на вертикално интегрирания оператор. Този субект следва да носи единствената отговорност за спазване и изпълнение на задачата за предоставяне на УОИИ, с която е натоварен.

възнамеряват да направят това в близко бъдеще. В случаите, когато районът, за който се възлагат УОИИ, не се ограничава само до белите петна поради техния размер или местоположение, доставчикът на УОИИ може да се наложи да разположи мрежова инфраструктура и в рентабилните райони, които вече са обхванати от търговски оператори. В такъв случай предоставената компенсация следва да обхване само разходите за разгръщането на инфраструктура в нерентабилните бели петна, като се отчитат съответните приходи и разумна печалба⁽³⁹⁾.

- (27) В много случаи може да е целесъобразно размерът на компенсацията да се определи на предварителна основа, така че да бъдат задоволени очакваните нужди от финансиране за определен период, вместо компенсацията да се установява просто въз основа на разходите и приходите при извършването им. В първия модел обикновено има повече стимули за дружеството да удържа разходите да разработва бизнеса с течение на времето⁽⁴⁰⁾. Когато задачата за предоставяне на УОИИ за разгръщане на ширококоленова мрежа не се основава на разгръщането на публично притежавана инфраструктура, следва да се приложат подходящо преразглеждане и механизъм за възвръщане на предоставени средства с цел да се избегне това доставчикът на УОИИ да придобие неправомерно предимство като притежател на мрежата, която е финансирана с публични средства, след изтичане на концесията на УОИИ.

2.4. Административни и регулаторни мерки в подкрепа на разгръщането на ширококоленовия достъп, попадащи извън приложното поле на правилата на ЕС за държавната помощ

- (28) Както е посочено и в съобщението на Комисията за ширококоленовия достъп⁽⁴¹⁾, държавите-членки могат освен чрез пряко финансиране на предприятията да изберат няколко вида мерки, за да ускорят разгръщането на ширококоленовите мрежи и по-специално на мрежите за ДСП. Не е необходимо тези мерки непременно да включват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.
- (29) Предвид факта, че обикновено голяма част от разходите за разгръщане на мрежи за ДСП са за строителни работи⁽⁴²⁾, държавите-членки могат да решат в съответствие с регулаторната рамка на ЕС за електронните комуникации например да улеснят процеса на придобиване на право на преминаване, да изискат операторите на мрежи да координират своите строителни работи и/или да предоставят част от своята инфраструктура за съвместно ползване. По подобен начин държавите-членки могат също да изискат задължението за изграждане на кабелна връзка, подходяща за ДСП, при строежа на нови обекти (включително нови водопроводни, енергопреносни, транспортни или канализационни мрежи) и/или сгради. Трети страни също могат да поставят на свои разходи своя пасивна мрежова инфраструктура, когато при всички случаи се осъществяват общи строителни работи. Тази възможност следва да се предоставя по прозрачен и недискриминационен начин за всички заинтересовани оператори и по принцип да бъде открита за всички потенциални потребители, а не само за операторите в областта на електронните съобщения (т.е. електроснабдяването, газоподаването, водоснабдяването и т.н.)⁽⁴³⁾. Централизираният инвентар на съществуващата инфраструктура (субсидирана или не), като при възможност в него се включат и планираните дейности, може да помогне за разгръщането на търговски

⁽³⁹⁾ Държавите-членки определят според особеностите на всеки случай най-подходящата методология, за да гарантират, че предоставената компенсация ще покрие единствено разходите за осъществяване на задачата за предоставяне на УОИИ в белите петна в съответствие с принципите на пакета за УОИИ, като се вземат предвид съответните приходи и разумна печалба. Например предоставената компенсация може да се основава на сравнение между приходите, произтичащи от търговската експлоатация на инфраструктурата в рентабилните райони, вече обхванати от търговски оператори, и приходите, произтичащи от търговската експлоатация в белите петна. Всички печалби, надхвърлящи разумната печалба, т.е. печалби, които надхвърлят средната възвръщаемост върху капитала за този икономически сектор за разгръщането на определена ширококоленова инфраструктура, могат да бъдат пренасочени за финансиране на УОИИ в нерентабилните райони, като останалите печалби могат да бъдат част от предоставената финансова компенсация. Вж. Решение на Комисията по дело N 331/08, Франция — *TND Hauts de Seine*.

⁽⁴⁰⁾ Когато развитието на бъдещите разходи и приходи обаче е свързано с висока степен на несигурност и съществува сериозна асиметрия на информацията, публичният орган може и да приеме модели на компенсация, които не са напълно на предварителна основа, а по-скоро комбинация от предварителна и последваща основа (напр. чрез възвръщане на предоставените средства, така че да се позволи балансирано поделение на неочакваните печалби).

⁽⁴¹⁾ За справка вж. бележка под линия 2.

⁽⁴²⁾ Например изкопни работи, полагане на кабели, вътрешно окабеляване. При разгръщане на мрежи за оптични линии до домашни абонати тези разходи биха могли да представляват до 70—80 % от общия размер на инвестиционните разходи.

⁽⁴³⁾ Вж. също дело N 383/09 — Германия — Изменение на N 150/08 Ширококоленови връзки за селските райони на Саксония. Този случай се отнася до ситуация, в която общите строителни работи, като пътна поддръжка, не представляват държавна помощ. Мерките, предприети от германските власти, представляваха „обща строителни работи“, които във всички случаи биха били осъществени от държавата за целите на поддръжката. Възможността за поставяне на канали и ширококоленова инфраструктура при поддръжка на пътищата — и на разноски на операторите — беше обявена публично и не беше ограничена единствено или насочена към сектора за ширококоленов достъп. Не може обаче да се изключи, че публичното финансиране на тези строителни работи попада в обхвата на понятието за помощ по член 107, параграф 1 от ДФЕС, ако те са ограничени до сектора за ширококоленов достъп или ясно насочени към него.

ширококолов достъп⁽⁴⁴⁾. Съществуващата инфраструктура не се отнася единствено до телекомуникационната инфраструктура, като например кабелна, безжична или спътникова инфраструктура, но и до алтернативни инфраструктури (канални, шахти и др.) на други отрасли (като комуналните услуги)⁽⁴⁵⁾.

2.5. Оценка на съвместимостта съгласно член 107, параграф 3 от ДФЕС

- (30) Когато държавната интервенция в подкрепа на разгръщането на ширококолови мрежи отговаря на условията, определени в раздел 9, нейната съвместимост по принцип ще бъде оценена от Комисията съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС⁽⁴⁶⁾. До момента регионалните и местните органи са приели различни модели на интервенция. Неизчерпателен списък на тези модели се намира в приложението. Освен описаните в приложението модели публичните органи могат също така да разработят други модели в подкрепа на разгръщането на ширококолови мрежи⁽⁴⁷⁾. За всички видове интервенция трябва да се прилагат критериите за съвместимост, посочени в настоящите насоки⁽⁴⁸⁾.
- (31) Проектите за ширококолов достъп могат да бъдат осъществявани в подпомагани райони по смисъла на член 107, параграф 3, букви а) и в) от ДФЕС и специфичните правила за регионалната помощ⁽⁴⁹⁾. В този случай помощта за ширококолов достъп също може да се определи като помощ за първоначална инвестиция по правилата за регионалната помощ. Когато дадена мярка попада в приложното поле на тези правила и когато се предвижда чрез нея да се предостави индивидуална *ad hoc* помощ на единствена фирма или помощ, сведена до една област на дейност, отговорност на държавите-членки е да докажат, че са изпълнени условията от правилата за регионалната помощ. Това означава по-специално въпросният проект да допринася за постигане на съгласувана стратегия за регионално развитие и предвид естеството и размера на проекта, да не води до неприемливо нарушаване на конкуренцията.

Преглед на общите принципи на съвместимостта

- (32) В оценката по член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС Комисията гарантира, че положителното въздействие на мярката за помощ за постигането на цел от общ интерес е с по-голяма важност от нейните потенциални негативни странични ефекти, като нарушаването на търговията и конкуренцията. Това се осъществява в две стъпки.
- (33) Първо, всяка мярка за помощ трябва да отговаря на посочените по-долу необходими условия. Неспазването на някои от тези условия ще доведе до обявяването на помощта за несъвместима с вътрешния пазар:
1. принос за постигането на цели от общ интерес;
  2. липса на пазарна ефективност, дължаща се на неефективност на пазара или значителни неравенства;
  3. целесъобразност на държавната помощ като инструмент на политиката;
  4. наличие на стимулиращ ефект;
  5. помощта е ограничена до необходимия минимум;
  6. ограничено отрицателно въздействие;
  7. прозрачност.

⁽⁴⁴⁾ Вж. например „Infrastrukturatlas“ на германския национален регулаторен орган, в който операторите доброволно споделят информация относно наличната инфраструктура и инфраструктурата, която евентуално може да се употребява неколккратно.

⁽⁴⁵⁾ Трябва да се припомни, че регулаторната рамка на ЕС за електронните съобщения дава възможност на компетентните национални органи да изискват от предприятията да предоставят необходимата информация, за да могат тези органи да установят, във връзка с НРО, подробен опис на характера, наличността и географското местоположение на мрежовите елементи и съоръжения, и да го предоставят на разположение на заинтересованите страни. Вж. член 12, параграф 1 от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива), изменена с Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г.

⁽⁴⁶⁾ Списъкът на всички решения на Комисията, взети съгласно правилата за държавна помощ по отношение на ширококолов достъп, може да се намери на следния адрес: http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf

⁽⁴⁷⁾ Например заемите (за разлика от безвъзмездните средства) могат да бъдат полезен инструмент, за да се противодейства на липсата на кредити за дългосрочни инфраструктурни инвестиции.

⁽⁴⁸⁾ Това не засяга възможното прилагане на Насоките за регионални помощи, посочени в точка 31.

⁽⁴⁹⁾ Насоки за национална регионална помощ, приложими *ratione temporis* (например Насоки за национална регионална помощ за 2007—2013 г., ОВ С 54, 4.3.2006 г., стр. 13).

- (34) Второ, ако всички необходими условия са изпълнени, Комисията сравнява положителното въздействие на мярката за помощ с оглед осъществяването на цел от общ интерес с потенциалното отрицателно въздействие.
- (35) Отделните стъпки на оценката на Комисията в областта на ширококоловите мрежи са представени подробно в следващите точки.
1. Принос за постигането на цели от общ интерес
- (36) Що се отнася до целта от общ интерес, Комисията ще оцени до каква степен планираната интервенция ще допринесе за постигане на обяснените по-горе цели от общ интерес, допълнително конкретизирани в DAE.
2. Липса на пазарна ефективност, дължаща се на неефективност на пазара или значителни неравенства
- (37) „Неефективност на пазара“ съществува, ако пазарите, оставени сами и без намеса, не успяват да доведат до ефикасни резултати за обществото. Това може да се случи например когато определени инвестиции не са предприети, въпреки че икономическата полза за обществото надвишава разходите⁽⁵⁰⁾. В такива случаи предоставянето на държавна помощ може да доведе до положително въздействие и цялостната ефективност да се подобри чрез адаптиране на икономическите стимули за фирмите. В сектора на ширококоловите услуги една от формите на неефективността на пазара е свързана с положителните външни фактори. Такива външни фактори възникват, когато участниците на пазара не прилагат в рамките на своята система цялата полза на своите действия. Например наличието на ширококолови мрежи проправя пътя за предоставяне на допълнителни услуги и иновации, от които вероятно ще се възползват повече хора, а не само непосредствените инвеститори и абонати на мрежата. Пазарният резултат следователно би породил недостатъчни частни инвестиции в ширококоловите мрежи.
- (38) Поради икономиката на гъстотата на населението разполагането на ширококолови мрежи е по принцип по-рентабилно там, където потенциалното търсене е по-голямо и концентрирано, т.е. в гъсто населени райони. Поради високите постоянни разходи за инвестиции разходите за единица нарастват значително при намаляване на гъстотата на населеност⁽⁵¹⁾. Следователно, когато са разположени съгласно търговски условия, при ширококоловите мрежи се наблюдава рентабилно обхващане само на част от населението. Както обаче се потвърждава в DAE, широкият достъп на приемливи цени до ширококолови услуги генерира положителни външни ефекти поради способността си да ускорява растежа и иновациите във всички сектори на икономиката. Когато пазарът не предоставя достатъчно ширококолово покритие или условията за достъп не са подходящи, държавната помощ може да спомогне за преодоляване на тази неефективност на пазара.
- (39) Втора възможна цел от общ интерес е свързана със справедливостта. Правителствата могат да решат да се намесят, за да коригират социалните или регионалните неравенства, породени от пазарните резултати. В някои случаи държавната помощ за ширококолов достъп може да бъде използвана и като инструмент за постигане на справедливи цели, т.е. като начин за подобряване на достъпа до основно средство за комуникация и участие в обществото, както и на свободата на изразяване за всички членове на обществото, като по този начин се подобрява социалното и териториалното сближаване.
3. Целесъобразност на държавната помощ като инструмент на политиката и предназначението на мярката
- (40) Публичната интервенция в подкрепа на ширококоловите мрежи може да се извършва на държавно, регионално или общинско равнище⁽⁵²⁾. Следователно от съществено значение е координирането на различните интервенции, за да се избегне дублиране и несъгласуваност. За да се осигури последователност и координиране на местните интервенции, е необходимо да се гарантира висока степен на прозрачност на местните инициативи.
- (41) При възможност и при спазване на компетентностите и особеностите държавите-членки се насърчават да разработят национални схеми, съдържащи основните принципи, направляващи публичните инициативи,

⁽⁵⁰⁾ Обаче фактът, че определено дружество може да не е в състояние да предприеме даден проект без помощ, не означава, че е налице неефективност на пазара. Например, решението на дадено дружество да не инвестира в проект с ниска печалба или в регион с ограничено пазарно търсене и/или слаба конкурентоспособност по отношение на разходите може да не е знак за пазарна неефективност, а по-скоро знак за добре функциониращ пазар.

⁽⁵¹⁾ Сателитните системи също имат разходи за единица, но в по-голям мащаб, и следователно са по-независими от гъстотата на населението.

⁽⁵²⁾ Вж. за общинското и регионалното финансиране решенията на Комисията по дело SA 33420 (11/N) — Германия, *Breitband Lohr am Main*, и дело N 699/09 — Испания, *Desarrollo del programa de infraestructuras de telecomunicaciones en la Región de Murcia*.

- както и да посочат най-важните характеристики на планираните мрежи⁽⁵³⁾. Националните рамкови схеми за развитието на ширококоловия достъп гарантират съгласуваност при използването на обществени средства, намаляват административната тежест върху по-малките органи, отпускане помощ, и ускоряват изпълнението на мерките за индивидуална помощ. Освен това държавите-членки се насърчават да предоставят ясни насоки на централно равнище за изпълнението на финансираните чрез държавна помощ проекти за ширококоловия достъп.
- (42) При планирането на стимулираща конкуренцията мярка за държавна помощ в подкрепа на ширококоловия достъп от особено важно значение е ролята на НРО. НРО са натрупали технически познания и експертен опит поради отредената им ключова роля в секторното регулиране⁽⁵⁴⁾. Те най-добре могат да подкрепят публичните органи по отношение на схемите за държавна помощ и с тях трябва да се консултират при идентифицирането на целевите области. С НРО следва също да се консултират по отношение на определянето на цените и на условията за достъп на едро и за решаване на спорове между търсещите достъп страни и оператора на субсидираната инфраструктура. Държавите-членки се насърчават да предоставят на НРО ресурсите, от които се нуждаят, за да оказват тази подкрепа. Когато е необходимо, държавите-членки следва да осигуряват подходящо правно основание за такова участие на НРО в проектите за държавна помощ за ширококоловия мрежи. В съответствие с най-добрите практики НРО следва да издадат насоки за местните органи, които включват препоръки за анализ на пазара, продукти за достъп до услуги на едро и принципи на ценообразуване, при които се вземат предвид регулаторната рамка за електронните съобщения и съответните препоръки, издадени от Комисията⁽⁵⁵⁾.
- (43) В допълнение към участието на НРО националните органи по конкуренция могат също да предоставят полезни съвети, особено във връзка с големи рамкови схеми, за да помогнат за установяване на еднакви условия за участващите в търга оператори и за предотвратяване на отделянето на непропорционално висок дял държавни средства за един оператор, като по този начин се укрепи неговото (евентуално вече господстващо) положение на пазара⁽⁵⁶⁾. В допълнение към ролята на НРО някои държави-членки създадоха национални центрове за компетентност, за да помогнат на малките местни органи да разработят адекватни мерки за държавна помощ и да гарантират последователност в прилагането на правилата за държавната помощ, посочени в настоящите насоки⁽⁵⁷⁾.
- (44) За да се планира по-добре мярката, в сравнителния тест освен това се изисква държавната помощ да бъде *подходящ* инструмент на политиката за справяне с проблема. В тази връзка, въпреки че предварителното регулиране в много случаи е улеснило разгръщането на ширококоловия мрежи в градски и по-гъсто населени райони, то може да не бъде достатъчен инструмент за гарантиране на предлагането на ширококоловия услуги, особено в райони с недостатъчно обслужване, за които е характерна ниска доходност от инвестициите⁽⁵⁸⁾. По подобен начин мерките по отношение на търсенето, които са в полза на ширококоловия достъп (като например ваучери за крайните потребители) и които, въпреки че могат да допринесат в положителен смисъл за навлизането на ширококоловия достъп⁽⁵⁹⁾, не винаги могат да разрешат проблема с недостатъчното предлагане на ширококоловия услуги⁽⁶⁰⁾. Следователно в някои ситуации може да няма алтернатива на предоставянето на публично финансиране за преодоляване на недостига на ширококоловия връзки. Предоставящите помощта органи вземат също така предвид (пре)разпределянето на радиочестотния спектър, което може да доведе до разгръщане на мрежа в целевите области, което би могло да доведе до постигане на целите на предоставящите органи без отпускане на директни безвъзмездни средства.
- ⁽⁵³⁾ Често държавите-членки уведомяват за рамкови програми, в които се описва при какви условия може да се предостави общинско или регионално финансиране на разгръщането на ширококоловия услуги. Вж. например дела N 62/10, Финландия, *Помощ за изграждане на високоскоростни ширококоловия мрежи в рядко населените райони на Финландия*, N 53/10 — Германия, *Федерална рамкова програма за подкрепа на канали*, или N 30/10 Швеция, *Държавна помощ за ширококоловия достъп в рамките на развитието на селските райони*.
- ⁽⁵⁴⁾ За справка вж. бележка под линия 5.
- ⁽⁵⁵⁾ Това ще увеличи прозрачността, ще намали административната тежест за местните органи и би могло да означава, че на НРО няма да се налага да анализират всяка държавна помощ поотделно.
- ⁽⁵⁶⁾ Вж. например Avis n° 12-A-02 du 17 janvier 2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit (Становище на френския орган за конкуренцията във връзка с разгръщането на ширококоловия мрежи с много висока скорост).
- ⁽⁵⁷⁾ Вж. например решенията на Комисията по дела N 237/08 — Германия, *Помощ за ширококоловия връзки в Niedersachsen* или SA.33671 *Предоставяне на ширококоловия услуги в Обединеното кралство*.
- ⁽⁵⁸⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело N 473/07 Италия, *Ширококоловия връзки в Alto Adige*, Решение по дело N 570/07 — Германия, *Ширококоловия връзки в селските райони в Baden-Württemberg*.
- ⁽⁵⁹⁾ По-специално за насърчаване на внедряването на вече съществуващите ширококоловия решения, независимо дали те са разположени на съответното място и фиксирани на земята или безжични мрежи или общодостъпни сателитни решения.
- ⁽⁶⁰⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело N 222/06 — Италия, *Помощ за преодоляване на цифровото разделение в Сардиния*.

4. Наличие на стимулиращ ефект

- (45) По отношение на *стимулиращото въздействие* на мярката е необходимо да се проучи дали въпросната инвестиция в широколентова мрежа е нямало да бъде предприета в рамките на същия период от време без наличието на държавна помощ. Когато даден оператор поспежи на определени задължения да покрие целевата зона⁽⁶¹⁾, той може да не отговаря на условията за отпускане на държавна помощ, тъй като тази помощ вероятно няма да има стимулиращо въздействие.

5. Помощта е ограничена до необходимия минимум

- (46) При оценката на *пропорционалността* на мерките, за които е внесено уведомление, Комисията посочи няколко необходими условия за свеждане до минимум на държавната помощ и на потенциалното нарушаване на конкуренцията, както е обяснено по-подробно в следващите раздели.

6. Ограничено отрицателно въздействие

- (47) Промяната в поведението на бенефициера в резултат на помощта обаче може да има отрицателен ефект върху конкуренцията и търговията. Значимостта на нарушаването на конкуренцията може да бъде оценена чрез оценката на въздействието върху конкурентите. Ако конкурентите смятат, че рентабилността на техните предварителни инвестиции намалява поради помощта, те могат да решат да намалят собствените си бъдещи инвестиции или дори да се изтеглят от пазара⁽⁶²⁾. Освен това, когато бенефициерът на помощта, който трябва да бъде избран чрез състезателна процедура за подбор, има вероятност да бъде предприятие, което вече разполага с господстващо положение на пазара или може да придобие такова положение в резултат от финансиране от държавата инвестиции, мярката за помощ може да отслаби конкурентния натиск, който упражняват конкурентите. Освен това, ако дадена мярка за държавна помощ или свързаните с нея условия (включително метода за финансирането ѝ, когато той представлява неразделна част от мярката) води до неотделимо нарушение на законодателството на ЕС, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар⁽⁶³⁾.

7. Прозрачност

- (48) Помощта се предоставя по прозрачен начин; по-специално, трябва да се гарантира, че държавите-членки, икономическите оператори, заинтересованите страни и Комисията имат лесен достъп до всички съответни актове и съответна информация за помощта, предоставена по силата на настоящите насоки. Подробностите относно изискванията за прозрачност са посочени в параграф 78.

8. Цялостното балансиране и условията за съвместимост за ограничаване на нарушаването на конкуренцията

- (49) Внимателното планиране на схемата за държавна помощ за широколентови мрежи следва да гарантира, че общият баланс от въздействията от тази мярка е положителен.
- (50) В това отношение въздействието от мярката за държавна помощ може да се опише като промяна в дейността в сравнение с това, което би се случило без помощта. Положителните ефекти от помощта са пряко свързани с промяната в поведението на бенефициера на помощта. Тази промяна следва да позволи постигането на желаната цел от общ интерес. В сектора за широколентови услуги помощта води до разгръщането на нова инфраструктура, която иначе не би била налице, като по този начин се осигурява допълнителен капацитет и скорост на пазара, както и по-ниски цени и по-голям избор за потребителите, по-високо качество и иновации. Това би довело и до по-голям достъп на потребителите до онлайн ресурси и би могло да насърчи нарастването на търсенето, като осигури по-добра защита на потребителите в тази област. Това ще допринесе за изграждането на цифров единен пазар и ще създаде ползи за икономиката на ЕС като цяло.

- (51) Субсидираната мрежа трябва да може да осигури „радикална промяна“ по отношение на наличието на широколентов достъп. Налице ще бъде „радикална промяна“, ако в резултат от публичната интервенция:

⁽⁶¹⁾ Това може например да се прилага за LTE (long-term evolution) или LTE advanced мобилните оператори, ако по силата на техните лицензионни условия те са задължени да разгрънат своите мобилни мрежи в целевата зона. По подобен начин, ако операторът, определен със задължения за предоставяне на универсална услуга (ЗПУУ), получава компенсация за обществена услуга, никаква допълнителна държавна помощ не може да бъде отпусната за финансиране на същата мрежа.

⁽⁶²⁾ Тези ефекти могат да бъдат наречени „изтласкване от пазара“.

⁽⁶³⁾ Вж. например дело C-156/98, *Германия срещу Комисията*, (2000 г.) Recueil, стр. I-6857, точка 78 и дело C-333/07 *Régie Networks* (2008 г.) Recueil, стр. I-10807, точки 94—116.

1. избраният участник в търга предприеме значителни нови инвестиции в широколентовата мрежа ⁽⁶⁴⁾; и ако 2. субсидираната инфраструктура носи значителни нови възможности на пазара по отношение на наличието и на капацитета ⁽⁶⁵⁾, на бързината и на конкурентоспособността ⁽⁶⁶⁾ на широколентовите услуги. Тази радикална промяна се сравнява с тази на съществуващо, както и на конкретно планирано разгръщане на мрежа.
- (52) Освен това, за да се гарантира, че отрицателните въздействия върху конкуренцията са сведени до минимум, трябва да бъдат изпълнени няколко условия в планирането на мярката за помощ, както е посочено по-долу в раздел 3.4.
- (53) За да се гарантира допълнително, че нарушаването на конкуренцията е ограничено, Комисията може да изиска някои схеми да подлежат на ограничение във времето (обикновено 4 години или по-малко) и на оценка, за да се провери: 1. дали предположенията и условията, довели до решението за съвместимостта, са били постигнати; 2. ефективността на мярката за помощ с оглед на предварително определените ѝ цели; 3. въздействието ѝ върху пазарите и конкуренцията, както и че не възниква непропорционално нарушаване във връзка с продължителността на схемата за помощ, което да противоречи на интересите на Съюза ⁽⁶⁷⁾. Като се имат предвид съответните цели и за да не се причинява прекомерна тежест върху държавите-членки и върху по-малки проекти за помощ, това се прилага само за националните схеми за помощ и схемите за помощ с големи бюджети за помощ, съдържащи нови характеристики, или когато се предвиждат значителни пазарни, технологични или регулаторни промени. Оценката се извършва въз основа на обща методология ⁽⁶⁸⁾ от експерт, независим от органа, предоставящ държавната помощ, и се оповестява публично. Оценката се представя на Комисията в срок, за да се даде възможност за оценяване на възможното удължаване на мярката за помощ, и във всеки случай след изтичане на срока на схемата. Точният обхват и условия на оценката се определят в решението за одобряване на мярката за помощ. При всяка последваща мярка за помощ с подобна цел се вземат предвид резултатите от тази оценка.
- (54) Ако сравнителният тест покаже, че отрицателните ефекти са повече от ползите, Комисията може да забрани помощта или да поиска коригиращо действие, независимо дали в планирането на помощта или по отношение на вредата за конкуренцията.

3. ОЦЕНКАТА НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ЗА ШИРОКОЛЕНТОВИ МРЕЖИ

3.1. Видове широколентови мрежи

- (55) За целите на оценката на държавната помощ в тези насоки се разграничават основните мрежи и мрежите за ДСП.
- (56) Няколко различни технологични платформи могат да се считат за основни широколентови мрежи, включително ADSL (до ADSL2 + мрежи), non-enhanced кабелни мрежи (например DOCSIS 2.0), мобилни мрежи от трето поколение (UMTS) и сателитни системи.

⁽⁶⁴⁾ Например маргиналните инвестиции, свързани само с модернизиране на активните компоненти на мрежата, не следва да се считат, че отговарят на условията за държавна помощ. По същия начин, въпреки че някои технологии за подобряване на медта (като векторизиране) биха могли да увеличат възможностите на съществуващите мрежи, те не изискват значителни инвестиции в нова инфраструктура и по тази причина не би следвало да отговарят на условията за отпускане на държавна помощ.

⁽⁶⁵⁾ Например актуализиране от основна широколентова мрежа към широколентова мрежа за ДСП. Също така някои актуализации на мрежа за ДСП (като например разширяване на оптична кабелна връзка по-близо до крайния потребител) биха могли да представляват радикална промяна. В райони, където вече са налице широколентови мрежи, прилагането на радикалната промяна трябва да гарантира, че използването на държавна помощ не води до дублиране на съществуващата инфраструктура. По подобен начин, ако съществуващата инфраструктура се актуализира леко и постепенно, например от 12 Mbrps на 24 Mbrps, малко е вероятно това да доведе до допълнителни възможности на услугата (и вероятно би облагодетелствало по непропорционален начин съществуващия оператор).

⁽⁶⁶⁾ Субсидираната мрежа следва да благоприятства конкуренцията, т.е. да позволява ефективен достъп на различни нива на инфраструктурата по начина, посочени в точка 3.4, а в случая на подкрепата за разполагането на ДСП — и в точка 79.

⁽⁶⁷⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело SA.33671 *Предоставяне на широколентови услуги в Обединеното кралство*.

⁽⁶⁸⁾ Такава обща методология може да бъде предоставена от Комисията.

- (57) На сегашния етап на развитие на пазара и на технологиите ⁽⁶⁹⁾ мрежите за ДСП са мрежи за достъп, които се състоят изцяло или частично от оптични елементи ⁽⁷⁰⁾ и които могат да доставят услуги за ширококолов достъп с подобрени характеристики в сравнение със съществуващите основни ширококолов мрежи ⁽⁷¹⁾.
- (58) За мрежите за ДСП се смята, че имат поне следните характеристики: i) надеждно доставят услуги с много висока скорост на абонат с оптически (или еквивалентна технология) пренос (backhaul), достатъчно близо до помещенията на потребителя, за да се гарантира действителното доставяне на много висока скорост; ii) поддържат редица усъвършенствани цифрови услуги, включително конвергентни услуги, изцяло основани на IP; и iii) имат значително по-високи скорости за качване на файловете (в сравнение с основни ширококолов мрежи). На сегашния етап на развитие на пазара и на технологиите мрежите за ДСП са: i) оптични кабелни мрежи за достъп (FTTx) ⁽⁷²⁾; ii) модерни актуализирани кабелни мрежи ⁽⁷³⁾; и iii) някои модерни безжични мрежи за достъп, които могат да предоставят надеждни високи скорости на абонат ⁽⁷⁴⁾.
- (59) Важно е да се има предвид, че се очаква в по-дългосрочен план мрежите за ДСП да изместят съществуващите основни ширококолов мрежи, а не само да ги актуализират. Доколкото мрежите за ДСП изискват наличие на различна архитектура на мрежата, като предлагат ширококолов услуги със значително по-добро качество в сравнение със сега, както и предоставяне на многобройни услуги, които не биха били възможни със сегашните ширококолов мрежи, вероятно е в бъдеще да има значителни различия между районите, които са обхванати от мрежи за ДСП, и тези, които не са ⁽⁷⁵⁾.
- (60) Държавите-членки могат свободно да решават под каква форма ще протече тяхната интервенция, при условие че съответства на правилата за държавната помощ. В някои случаи държавите-членки могат да решат да финансират т.нар. мрежи от следващо поколение (МСП), т.е. мрежи за пренос (backhaul), които не достигат до крайния потребител. Мрежите за пренос (backhaul) са необходими за операторите на телекомуникационни услуги на дребно, за да предоставят услуги за достъп на крайните потребители. Тези видове мрежи са в състояние да поддържат както основните мрежи, така и мрежите за ДСП ⁽⁷⁶⁾; въпрос на (инвестиционен) избор за телекомуникационните оператори е кой вид инфраструктура за „последна миля“ желаят да свържат към мрежата за пренос (backhaul) ⁽⁷⁷⁾. Публичните органи може също да решат да предприемат някои строителни работи (като например изкопни работи в обществени терени, изграждане на канали), за да гарантират и ускорят разгръщането от страна на заинтересованите оператори на собствените им елементи на мрежата. Освен това, когато е подходящо, публичните органи могат също да вземат предвид сателитните решения.
-
- ⁽⁶⁹⁾ Поради бързото технологично развитие, в бъдеще други технологии също могат да бъдат в състояние да предоставят услуги за достъп от следващо поколение.
- ⁽⁷⁰⁾ Коаксиалните, безжичните и мобилните технологии използват до известна степен помощна инфраструктура, основана на нишки, което ги прави концептуално подобни на кабелната мрежа, използваща мед за предоставяне на услугата за частта от „последната миля“, която не е покрита от нишки.
- ⁽⁷¹⁾ Крайната връзка с крайния потребител може да бъде осигурена чрез кабелни и безжични технологии. Като се има предвид бързото развитие на модерните безжични технологии, като LTE-Advanced, и увеличеното разпространение на пазара на LTE или Wi-Fi, фиксираният безжичен достъп от следващо поколение (например основан на евентуално адаптирана мобилна ширококолов технология) би могъл да бъде устойчива алтернатива на някои безжични ДСП (например FTTCab), ако са изпълнени определени условия. Тъй като безжичната среда е „споделена“ (скоростта на потребител зависи от броя на свързаните потребители в обхванатата площ) и по своята същност е предмет на променящите се условия на околната среда, за да се осигури по надежден начин минималната скорост на теплене на данни на абонат, която може да се очакват от ДСП, може да се наложи фиксираните безжични мрежи от следващо поколение да бъдат разположени при известна степен на гъстота и/или с модерни конфигурации (като насочващи се и/или няколко антени). Безжичният достъп от следващо поколение въз основа на адаптирани мобилни ширококолов технологии трябва също да осигури необходимото качество на услугата на потребители в определено местоположение, като същевременно се обслужват другите местещи се абонати в съответния район.
- ⁽⁷²⁾ Терминът FTTx се отнася до FTTC, FTTN, FTTP, FTTM и FTTB.
- ⁽⁷³⁾ С помощта поне на стандарта за кабелни модеми „DOCSIS 3.0“.
- ⁽⁷⁴⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело SA.33671 *Предоставяне на ширококолов услуги в Обединеното кралство*.
- ⁽⁷⁵⁾ Ако понастоящем различията между район, в който се предлага само тесноколов интернет („dial-up“), и район, в който съществува ширококолов мрежа, водят до това, че първият район може да се определи като „бял“, по същия начин район, в който липсва ширококолов инфраструктура от следващо поколение, но все пак продължава да разполага с въведена основна ширококолов инфраструктура, също би следвало да се счита за „бял“ район.
- ⁽⁷⁶⁾ В сравнение с други мрежи, които не достигат до крайния потребител (като FTTC), важна особеност на МСП (backhaul) инфраструктурата е, че тя е отворена за взаимно свързване с други мрежи.
- ⁽⁷⁷⁾ Решение на Комисията по дело N 407/09 — Испания — *Оптични нишки в Каталуня (Xarxa Oberta)*.

3.2. Разграничаване на бели, сиви и черни райони при основните широколентови мрежи

- (61) За да се оценят неефективността на пазара и целите за справедливост, може да се направи разграничение между видовете целеви райони. Това разграничение е обяснено в следващите раздели. При набелязването на целевите зони, когато публичната интервенция е ограничена до частта от мрежата, свързана с преноса (backhaul), при оценката на държавната помощ ще се вземе предвид отражението върху пазарите на преноса (backhaul) и пазарите на достъп⁽⁷⁸⁾.
- (62) Различните стандарти, за да се оправдаят публичните интервенции в тези географски области, ще бъдат описани по-долу.
- (63) С цел идентифициране на географските райони като бели, сиви или черни, както е описано по-долу, предоставящият помощта орган трябва да определи дали широколентовите инфраструктури съществуват в целевия район. За се осигурят допълнителни гаранции за това, че публичната интервенция не нарушава частните инвестиции, предоставящите помощта органи следва също така да проверят дали частни инвеститори имат конкретни планове да разположат своя собствена инфраструктура в близко бъдеще. Понятието „близко бъдеще“ следва да се разбира като отнасящо се за период от три години⁽⁷⁹⁾. Ако предоставящият помощта орган приеме по-дълъг времеви хоризонт за разполагането на субсидираната инфраструктура, същият времеви хоризонт следва да бъдат използван и за оценката на наличието на търговски инвестиционни планове.
- (64) За да провери дали няма частни инвеститори, планиращи да разположат собствена инфраструктура в близко бъдеще, органът, предоставящ помощта, следва да публикува резюме на планираната мярка за помощ и да покани заинтересованите страни да представят коментари.
- (65) Съществува риск, че простото „изразяване на интерес“ от страна на частен инвеститор би могло да забави доставянето на широколентови услуги в целевия район, ако впоследствие тези инвестиции не се извършат, а в същото време публичната интервенция е в застой. Следователно органът, предоставящ помощта, би могъл да поиска определени ангажименти от страна на частния инвеститор, преди да отложи публичната интервенция. Тези ангажименти следва да гарантират, че ще се осъществи значителен напредък по отношение на покритието в рамките на тригодишния период или на по-дългия период, предвиден за подкрепяната инвестиция. Органът може освен това да поиска от съответния оператор да сключи съответен договор, в който се очертават ангажиментите за разгръщането. В този договор може да се предвиждат поредица от „основни етапи“, които трябва да бъдат постигнати през тригодишния период⁽⁸⁰⁾, и докладване за осъществения напредък. Ако не е постигнат основен етап, органът, предоставящ помощта, може да пристъпи към изпълнение на плановете си за публична намеса. Това правило се прилага както за основни мрежи, така и за мрежи за ДСП.

„Бели райони“: насърчаване на целта за териториално сближаване и икономическо развитие

- (66) „Бели“ райони са тези, в които няма широколентова инфраструктура и няма вероятност да бъде разработена в близко бъдеще. Целите на Комисията за DAE са за повсеместно покритие на основни широколентови услуги в ЕС до 2013 г. и със скорост поне 30 Mbps до 2020 г. Следователно от приоритетно значение е да се гарантират навременни инвестиции в районите, които все още не са обхванати в достатъчна степен. Поради това Комисията признава, че като осигуряват финансова подкрепа за предоставяне на широколентови услуги в области, в които широколентовият достъп понастоящем не е наличен, държавите-членки преследват истински цели за сближаване и за икономическо развитие и следователно интервенцията им вероятно съответства на общия интерес, при условие че изискванията, изложени в раздел 77 по-долу, са изпълнени⁽⁸¹⁾.

⁽⁷⁸⁾ Решения на Комисията по дело N 407/09 — Испания — *Оптични нишки в Каталуня (Харха Оберта)* и дело SA. 33438, Полша, *Широколентова мрежа за източна Полша*.

⁽⁷⁹⁾ Тригодишният период започва от момента на публикуването на планираната мярка за помощ.

⁽⁸⁰⁾ В тази връзка операторът трябва да може да докаже, че в рамките на тригодишния период ще покрие значителна част от съответната територия и население. Например органът, предоставящ помощта, може да поиска от всеки оператор, който обявява интерес за изграждане на собствена инфраструктура в целевия район, да предостави в срок от два месеца надежден бизнес план, подкрепящи документи, като банково споразумение за заем, както и подробен график за плана за разгръщане. Освен това в срок от дванадесет месеца инвестициите следва да бъде започнати и следва да бъдат получени повечето от правата на преминаване, необходими за изпълнението на проекта. За всеки период от 6 месеца могат да бъдат одобрени допълнителни основни етапи за напредъка на мярката.

⁽⁸¹⁾ Вж. например решенията на Комисията по дела N 607/09 Ирландия, *Широколентовото покритие в селските райони*, или N 172/09 — Словения, *Разполагане на широколентов достъп в Словения*.

„Сиви райони“: необходимост от по-подробна оценка

- (67) „Сиви“ райони са тези, в които присъства един оператор на мрежа и в които няма вероятност да бъде разработена друга мрежа⁽⁸²⁾ в близко бъдеще. Самото наличие на един оператор на мрежа⁽⁸³⁾ не означава непременно, че не съществува неефективност на пазара или проблем по отношение на сближаването. Ако този оператор разполага с пазарна мощ (монопол), качеството на услугите и цените му за гражданите могат да не бъдат оптимални. Някои категории потребители могат да не бъдат адекватно обслужени или, при липса на регулирани тарифи за достъп на едро, цените на дребно могат да бъдат по-високи от тези за същите услуги, предлагани в подобни, но по-конкурентоспособни райони на страната. Ако освен това има съвсем ограничени изгледи за това на пазара да навлязат алтернативни оператори, финансирането на алтернативна инфраструктура би могло да бъде целесъобразна мярка⁽⁸⁴⁾.
- (68) От друга страна, в райони, където вече присъства само един оператор на широколентова мрежа, субсидиите за изграждането на алтернативна мрежа могат да нарушат пазарната динамика. Следователно държавната подкрепа за разгръщането на широколентови мрежи в „сиви“ райони е оправдано единствено при ясни доказателства, че продължава да е налице неефективност на пазара. Ще бъдат необходими по-внимателен анализ и подробна оценка на съвместимостта.
- (69) Сивите райони могат да отговарят на условията за отпускане на държавна помощ, при условие че са изпълнени условията за съвместимост от раздел 3.4, ако се докаже: че i) не се предлагат достъпни или адекватни услуги, за да се удовлетворят нуждите на гражданите и бизнес потребителите⁽⁸⁵⁾, че ii) не съществуват мерки, които нарушават конкуренцията в по-слаба степен (включително предварително регулиране), за да се постигнат същите цели.
- (70) За да установи i) и ii), Комисията ще прецени по-конкретно дали:
- a) общите пазарни условия са неподходящи, като разгледа, *inter alia*, актуалното равнище на цените на широколентовите услуги, видовете услуги, предлагани на крайни потребители (домашни и служебни потребители), и условията, свързани с тях;
  - б) при отсъствие на предварително регламентиране, наложено от НРО, действителен достъп до мрежа не се предлага на трети страни или условията за достъп не водят до ефективна конкуренция;
  - в) бариерите за навлизане като цяло възпрепятстват потенциалното навлизане на пазара на други оператори на електронни комуникации⁽⁸⁶⁾, както и

⁽⁸²⁾ Същото предприятие може да оперира отделни фиксирани и мобилни мрежи в същия район, но това не променя „цвета“ на този район.

⁽⁸³⁾ Конкурентното положение се оценява въз основа на броя на съществуващите оператори на инфраструктурата. В Решение на Комисията по дело N 330/10 — Франция — *Programme national Très Haut Débit*, беше изяснено, че съществуването на няколко доставчици на дребно на една мрежа (включително необвързан достъп до абонатната линия (Local Loop Unbundling — LLU) не превръща района в черен район, но територията остава сив район, тъй като само присъства само една инфраструктура. В същото време съществуването на конкуриращи оператори (на нивото на търговията на дребно) ще се счита за указание, че макар и сив, въпросният район не може да бъде проблематичен от гледна точка на наличието на неефективност на пазара. Ще трябва да бъдат предоставени убедителни доказателства за проблеми с достъпа или качеството на услугите.

⁽⁸⁴⁾ В решението си по дело N 131/05 — Обединеното кралство, *Проект за широколентово покритие FibreSpeed на Уелс*, Комисията трябваше да оцени дали финансовата подкрепа, предоставена от органите на Уелс за изграждането на отворена, независима от преносен доставчик оптична мрежа, свързваща 14 бизнес парка, би могла да бъде определена за съвместима, въпреки че целевите райони вече са били обслужвани от основния мрежов оператор, който е предоставял линии под наем на регулирани цени. Комисията установи, че линиите под наем, предлагани от основния оператор, са много скъпи, почти на недостъпни цени за МСП. Вж. още Решение на Комисията по дело N 890/06 — Франция, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit* и Решение по дело N 284/05 — Ирландия, *Регионална програма за широколентови връзки: мрежи в населени тества („MAN“)*, фази II и III.

⁽⁸⁵⁾ В допълнение към спецификациите от точка 70 предоставящите помощта органи могат да вземат предвид показатели като: степента на проникване за услуги с най-високи резултати, прекалено високи цени за услуги с високи резултати (включително линии под наем за крайни потребители, както е описано в предходната бележка под линия), имащи за ефект възпирането на внедряването и иновациите, услуги за електронно управление в процес на разработване, които изискват показатели извън тези, предлагани на съществуващата мрежа. Когато в целевия район значителна част от гражданите и бизнес потребителите вече са достатъчно обслужени, трябва да се гарантира, че публичната интервенция не води до неоправдано изграждане на нова инфраструктура, която да измести съществуващата инфраструктура. В този случай публичната интервенция може да бъде ограничена само до мерки за „запълване на празнините“.

⁽⁸⁶⁾ Например дали вече съществуващата широколентова мрежа е била изградена въз основа на привилегировано използване/достъп до канали, които не са били достъпни за ползване или не са ползвани съвместно с други оператори на мрежа.

- г) предприетите действия и/или наложените коригиращи мерки от страна на компетентния национален регулаторен орган или органа, отговарящ за конкуренцията, по отношение на съществуващия доставчик на мрежа не са били в състояние да разрешат тези проблеми.
- (71) Само сивите райони, които отговарят на изброените по-горе критерии за допустимост, ще бъдат подложени на описания в раздел 3.4 тест за съвместимост.

„Черни райони“: не е необходима държавна интервенция

- (72) Когато в дадена географска зона има или ще има в близко бъдеще най-малко две основни широко-лентови мрежи на различни оператори и широколентовите услуги се предоставят при конкурентни условия (конкуренция, основана на инфраструктурата)⁽⁸⁷⁾, може да се предположи, че няма неефективност на пазара. Съответно полето за държавна интервенция, която да доведе до допълнителни ползи, е много ограничено. Напротив, държавната подкрепа за финансиране на изграждането на допълнителна широколентова мрежа със сравними възможности ще доведе по принцип до неприемливо нарушаване на конкуренцията и изтласкването от пазара на частни инвеститори. Ето защо в отсъствието на ясно изразена неефективност на пазара Комисията ще приеме отрицателно становище по отношение на мерки за финансиране на разгръщането на допълнителна широколентова инфраструктура в „черен район“⁽⁸⁸⁾.

3.3. Разграничаване на бели, сиви и черни райони при мрежите за ДСП

- (73) Разграничението направено по-горе в раздел 3.2, между „бели“, „сиви“ и „черни“ райони важи и при оценката на това дали държавната помощ за мрежи за ДСП е съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в).
- (74) Понастоящем, като актуализират активното оборудване, някои модернизирани основни широколентови мрежи могат да поддържат и някои широколентови услуги, които в бъдеще вероятно ще се предлагат по мрежите за ДСП (като „тройни“ пакетни услуги (triple play), и по този начин спомагат за постигането на целите на ДАЕ. Могат обаче да се появят нови продукти или услуги, които не са взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето и предлагането, и ще изискват капацитет, надеждност и значително по-високи скорости на качване и сваляне в размер, надвишаващ горните физическите граници на основната широколентова инфраструктура.

„Бели райони за ДСП“

- (75) Съответно за целите на оценката на държавна помощ за мрежи за ДСП район, в който понастоящем не съществуват мрежи за ДСП и няма вероятност частни инвеститори да ги изградят и те да функционират напълно в рамките на три години в съответствие с точки 63 до 65, следва да се счита за „бял район за ДСП“. Този район отговаря на условията за отпускане на държавна помощ за ДСП, при условие че са изпълнени условията за съвместимост, посочени в раздели 3.4 и 3.5.

„Сиви райони за ДСП“

- (76) Един район следва да се счита за „сив район за ДСП“, когато съществува само една мрежа за ДСП⁽⁸⁹⁾ или такава ще се разработва през следващите три години и няма планове друг оператор да разработи мрежа за ДСП през следващите три години. Когато се преценява дали други инвеститори биха могли да

⁽⁸⁷⁾ Ако само една инфраструктура е налице, дори ако тази инфраструктура се използва чрез необвързан достъп (LLU) от няколко оператори на мрежи за електронни съобщения, това положение се смята за конкурентен сив район. Това не се счита за „черен район“ по смисъла на настоящите насоки. Вж. също решението на Комисията по дело SA. 31316 *Programme national „Très haut débit“*, Франция.

⁽⁸⁸⁾ Вж. Решение на Комисията от 19 юли 2006 г. относно мярка С 35/05 (ex N 59/05) – Нидерландска широколентова инфраструктура в Arpingedam, ОВ L 86, 27.3.2007 г., стр. 1. В това решение Комисията отбелязва, че конкурентните сили на конкретния пазар не са били надлежно взети под внимание. По-специално, нидерландският пазар за широколентови услуги е бил бързо развиващ се пазар, в който доставчиците на електронни комуникационни услуги, включително кабелните оператори и доставчиците на интернет услуги, са били в процес на въвеждане на широколентови услуги с много висок капацитет без никаква държавна подкрепа.

⁽⁸⁹⁾ Същото предприятие може да оперира отделни фиксирани и безжични мрежи за ДСП в същия район, но това не променя „цвета“ на този район.

разработят допълнителни мрежи за ДСП в даден район, трябва да се отчети съществуването на регулаторни или законодателни мерки, които биха могли да намалят бариерите за разгръщане на мрежи (достъп до канали, съвместно ползване на инфраструктура и т.н.). Комисията ще трябва да извърши по-подробен анализ, за да провери дали е необходима държавна интервенция, тъй като държавната интервенция в такива райони крие висок риск от изтласкване от пазара на съществуващите инвеститори и от нарушаване на конкуренцията. Във връзка с това Комисията ще извърши своята оценка въз основа на условията за съвместимост, установени в настоящите насоки.

„Черни райони за ДСП“

- (77) Ако съществуват поне две мрежи за ДСП на различни оператори в даден район или такива ще се разработят през следващите три години, този район следва да се счита за „черен район за ДСП“. Комисията ще смята, че държавната подкрепа за допълнителна, публично финансирана, еквивалентна конкурентна мрежа за ДСП в тези райони вероятно ще наруши сериозно конкуренцията и е несъвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС.

3.4. Планиране на мярката и необходимост от ограничаване на нарушаването на конкуренцията

- (78) Всяка държавна мярка в подкрепа на разполагането на широколентови мрежи следва да отговаря на всички принципи за съвместимостта, описани по-горе в раздел 2.5, включително целта от общ интерес, съществуването на неефективност на пазара, целесъобразността и стимулиращия ефект на мярката. Що се отнася до ограничаването на нарушаването на конкуренцията, освен да се покаже как във всички случаи се постига „радикална промяна“ (в белите, сивите и черните райони)⁽⁹⁰⁾, следните необходими условия трябва да бъдат изпълнени, за да се докаже пропорционалността на мярката. Неизпълнението на някое от тези условия най-вероятно ще изисква задълбочена оценка⁽⁹¹⁾, която би могла да доведе до заключението, че помощта е несъвместима с вътрешния пазар.

а) *Подробно картографиране и анализ на покритието:* Държавите-членки трябва ясно да определят кои географски райони ще бъдат обхванати от въпросната мярка за подкрепа⁽⁹²⁾, по възможност в сътрудничество с компетентните национални органи. Препоръчително е да се консултират НРО, но това не е задължително. Примерите за най-добри практики сочат създаването на централна база данни на наличната инфраструктура на национално равнище, като по този начин се увеличава прозрачността и се намаляват разходите за изпълнението на по-малки, местни проекти. Държавите-членки разполагат със свободата да определят целевите области, но се насърчават да вземат предвид икономическите условия при определянето на съответните райони, преди да стартират тръжната процедура⁽⁹³⁾.

б) *Обществена консултация:* Държавите-членки следва да предоставят подходяща публичност на основните характеристики на мярката и на списъка на целевите области чрез публикуване на съответната информация за проекта и на покана за представяне на мнения. Оповестяването на централна интернет страница на национално равнище по принцип ще гарантира, че тази информация е предоставена на всички заинтересовани страни. Като проверяват и резултатите от картографирането в обществена консултация, държавите-членки свеждат до минимум нарушенията в конкуренцията със съществуващите доставчици и с тези, които вече разполагат с инвестиционните планове за в близко бъдеще, и позволяват на тези инвеститори да планират своите дейности⁽⁹⁴⁾. Подробното картографиране и задълбочените консултации гарантират не само висока степен на прозрачност, но служат и като важен инструмент за определянето на „бели“, „сиви“ и „черни“ райони⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹⁰⁾ Вж. точка 50 по-горе.

⁽⁹¹⁾ Подробната оценка може да изисква започването на процедура по член 108, параграф 2 от ДФЕС.

⁽⁹²⁾ Това картографиране трябва да бъде направено въз основа на домовете, обхванати от дадена мрежова инфраструктура, а не въз основа на действителния брой домове или потребители, свързани като абонати.

⁽⁹³⁾ Например целеви области, които са твърде малки, може да не предоставят достатъчно икономически стимули за участниците на пазара да участват в търгове за получаване на помощта, докато твърде големите райони могат да намалят резултата за конкуренцията от процеса на подбор. Определянето на няколко процедури за подбор позволява също различни потенциални предприятия да се ползват от държавната помощ, като по този начин се избягва чрез мерките за държавна помощ да бъде допълнително засилен пазарният дял на един (вече доминиращ) оператор, като се облагодетелстват големи участници на пазара или се пречи на развитието на технологии, които биха били конкурентни предимно в по-малки целеви райони.

⁽⁹⁴⁾ Когато може да се покаже, че съществуващите оператори не са предоставили съдържателна информация на публичния орган за целите на картографирането, тези органи следва да се основават единствено на предоставената им информация.

⁽⁹⁵⁾ Вж. например Решение на Комисията по дело N 266/08 — Германия, *Широколентови връзки в селските райони в Ваует*.

- в) *Състезателна процедура за подбор*: Когато органите, предоставящи помощта, избират оператор, който е трета страна, да разположи и експлоатира субсидираната инфраструктура⁽⁹⁶⁾, процедурата за подбор се извършва в съответствие с духа и принципите на директивите на ЕС относно обществените поръчки⁽⁹⁷⁾. Той гарантира, че има прозрачност за всички инвеститори, които желаят да предложат тръжна оферта за осъществяването и/или управлението на субсидирания проект. Необходими условия са равното и недискриминационно третиране на всички участници в търга и определянето на обективни критерии за оценка. Конкурентният търг е метод за намаляване на бюджетните разходи, за свеждане до минимум на потенциалната държавната помощ и същевременно намалява избирателния характер на мярката, доколкото изборът на бенефициера не е известен предварително⁽⁹⁸⁾. Държавите-членки следва да гарантират прозрачност на процеса⁽⁹⁹⁾ и постигане на резултати по отношение на конкуренцията⁽¹⁰⁰⁾ и да използват специален централен уебсайт на национално равнище за публикуване на всички текущи тръжни процедури относно мерки за държавна помощ за широколентов достъп⁽¹⁰¹⁾.
- г) *Икономически най-изгодната оферта*: В контекста на конкурентната тръжна процедура органът, предоставящ помощта, установява критерии за качество, според които се оценяват подадените тръжни оферти. Сред съответните критерии за възлагане могат да бъдат например достигнатият географски обхват⁽¹⁰²⁾, устойчивостта на технологичния подход или въздействието на предложеното решение върху конкуренцията⁽¹⁰³⁾. Тези критерии за качество трябва да бъдат претеглени спрямо искания размер на помощта. За да се намали размерът на помощта, която ще се предостави, при сходни, дори еднакви условия за качество, участникът в търга, който иска най-ниския размер на помощта, би следвало по принцип да получи повече точки в рамките на цялостната оценка на офертата си. Възлагащият орган следва винаги да определя предварително относителната тежест, която ще даде на всеки от избраните (качествени) критерии.
- д) *Технологичен неутралитет*: Тъй като съществуват различни технологични решения за предоставяне на широколентови услуги, търгът не трябва да облагодетелства или да изключва определени технологии или мрежови платформи. Участниците в търга трябва да имат правото да предложат да предоставят необходимите широколентови услуги чрез използване или съчетаване на технологиите, които считат за най-подходящи. Тогава въз основа на обективни тръжни критерии органът, предоставящ помощта, може да избере най-подходящото технологично решение или комбинация от технологични решения. По принцип всеобщото покритие на по-големи целеви области може да бъде постигнато посредством комбинация от технологии.
- е) *Използване на съществуваща инфраструктура*: Тъй като възможната повторна употреба на съществуващата инфраструктура е един от основните определящи фактори за разходите за разгръщане на

⁽⁹⁶⁾ Ситуацията е различна, когато публичен орган реши да разположи и управлява мрежата пряко (или чрез изцяло притежавано предприятие), като например в Решение на Комисията по дело N 330/10 — Франция *Programme national Très Haut Débit* и SA.33807 (11/N) — Италия, Национален план за широколентов достъп. В тези случаи, за да се запазят резултатите от конкуренцията, постигната след либерализацията на сектора на електронните комуникации в Съюза, и в частност от конкуренцията, която съществува днес на пазара на широколентови услуги на дребно, в случай на публично управлявани субсидирани мрежи: 1. публично притежаваните оператори на мрежи следва да ограничат своята дейност на предварително определените целеви райони и няма да разширят дейността си, за да обхванат други икономически привлекателни райони; 2. публичният орган следва да ограничи своята дейност до поддържането на пасивната инфраструктура и до предоставянето на достъп до нея, но не участва в конкуренцията на дребно с търговските оператори, и 3. трябва да е налице разделно водене на счетоводство между средствата, използвани за експлоатация на мрежите, и останалите средства на разположение на публичния орган.

⁽⁹⁷⁾ Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки, ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 114.

⁽⁹⁸⁾ Вж. например, Решение на Комисията по дело 475/07 — Ирландия, *Национална схема за широколентова мрежа (НСШМ)*, Решение по дело 157/06 — Обединеното кралство, *Проект за широколентово покритие South Yorkshire Digital Region*.

⁽⁹⁹⁾ Когато предмет на такава състезателна процедура за подбор е обществена поръчка, обхваната от директивите за обществените поръчки 2004/17/ЕО или 2004/18/ЕО, обявяването за обществена поръчка се публикува в Официален вестник на ЕС, с цел да се осигури конкуренция на равнище ЕС в съответствие с изискванията на тези директиви. Във всички останали случаи тръжната информация следва да се публикува поне на национално равнище.

⁽¹⁰⁰⁾ В случай че състезателната процедура за подбор не генерира достатъчен брой участници, изчислението на разходите, предложени от спечелилия участник, може да бъде поставено за разглеждане от външен одитор.

⁽¹⁰¹⁾ Ако поради технически причини не е възможно да се създаде национален уебсайт, следва да бъдат въведени регионални уебсайтове. Тези регионални уебсайтове следва да бъдат свързани помежду си.

⁽¹⁰²⁾ По отношение на географския район, определен в поканата за участие в състезателната процедура за подбор.

⁽¹⁰³⁾ Например мрежовите топологии, които позволяват пълен и ефективен необвързан достъп, могат да получат повече точки. Следва да се отбележи, че на този етап на развитие на пазара топологията „от точка до точка“ способства в по-голяма степен за дългосрочната конкуренция, отколкото топологията „от точка до много точки“, а разходите за разгръщане са сравними, особено в градските райони. Мрежите „от точка до много точки“ ще могат да предоставят пълен и ефективен необвързан достъп само след като достъпът WDM-PON (wavelength-division-multiplexed passive optical network) бъде стандартизиран и изискан съгласно приложимите регулаторни рамки.

ширококоловия достъп, държавите-членки следва да насърчават участниците в търга да използват всяка налична съществуваща инфраструктура, за да се избегне излишното и ненужно дублиране на ресурси и да се намали размерът на публичното финансиране. Всеки оператор, който притежава или контролира инфраструктура (независимо от това дали действително е използвана) в целевата зона и който желае да участва в търга, трябва да отговаря на следните условия: i) да информира органа, предоставящ помощта, и НРО относно тази инфраструктура по време на обществената консултация; ii) да предостави цялата полезна информация на останалите участници в търга в определен момент, което ще им позволи да включат тази инфраструктура в тяхната оферта. Държавите-членки следва да създадат национална база данни относно наличието на съществуващите инфраструктури, които биха могли да се използват повторно за разгръщане на ширококолов достъп.

- ж) *Достъп до услуги на едро*: Необходим компонент на всяка държавна мярка в подкрепа на ширококоловия достъп е предоставянето на ефективен достъп на едро на трети страни до субсидираната ширококолова инфраструктура. По-специално достъпът на едро дава възможност на оператори, които се явяват трети страни, да се конкурират с избрания участник в търга (когато последният също присъства на пазара на дребно), като така се увеличава изборът и конкуренцията в районите, засегнати от мярката, като същевременно се избягва създаването на регионални монополи за услуги. Като се прилага само по отношение на бенефициерите на държавна помощ, това условие не зависи от предварителния анализ на пазара по смисъла на член 7 от Рамковата директива⁽¹⁰⁴⁾. Видът на задълженията за достъп на едро, наложени на субсидирана мрежа, следва да бъде съобразен с набор от задължения за достъп, установени при секторното регулиране⁽¹⁰⁵⁾. По принцип субсидираните предприятия следва да предоставят по-широк кръг продукти за достъп на едро, отколкото наложените съгласно секторното регулиране от НРО на операторите, разполагащи със значителната пазарна мощ⁽¹⁰⁶⁾, тъй като бенефициерът на помощта използва не само собствените си ресурси, но и парите на данъкоплатците, за да разгърне собствената си инфраструктура⁽¹⁰⁷⁾. Този достъп на едро трябва да бъде предоставен възможно най-рано, преди да започне експлоатацията на мрежата⁽¹⁰⁸⁾.

Ефективният достъп до услуги на едро в субсидираната инфраструктура⁽¹⁰⁹⁾ трябва да се предлага за период от най-малко седем години. Ако в края на седемгодишния срок операторът на съответната инфраструктура е посочен от НРО съгласно приложимата регулаторна рамка като разполагащ значителна пазарна сила (ЗПМ) на съответния специфичен пазар, задълженията за достъп трябва да бъде наложени в съответствие с регулаторната рамка за електронни съобщения. НРО или другите компетентни национални органи се насърчават да публикуват насоки за предоставящите помощта органи относно принципите за определяне на условията и тарифите за достъп на едро. За да се позволи ефективен достъп, същите условия за достъп се прилагат за цялата субсидирана мрежа, включително за частите на тази мрежа, в които са били използвани съществуващите инфраструктури⁽¹¹⁰⁾. Задълженията за достъпа се прилагат независимо от каквато и да е промяна в собствеността, управлението или функционирането на субсидираната инфраструктура.

- з) *Ценообразуване на достъпа на едро*: Бенчмаркингът е важен инструмент, за да се гарантира, че предоставената помощ ще послужи за възпроизвеждане на пазарни условия като преобладаващите в други конкурентни пазари за ширококолов достъп. Цената за достъпа на едро следва да се основава на определените от НРО принципи на ценообразуване и на целеви показатели и при

⁽¹⁰⁴⁾ Освен това, когато държава-членка избере модел на управление, при който субсидираната ширококолова инфраструктура предлага само достъп до услуги на едро на трети страни, а не услуги на дребно, вероятното нарушаване на конкуренцията се намалява допълнително, тъй като този модел на управление на мрежата способства за избягване на потенциално сложни проблеми, свързани със свиване на маржовете и със скрити форми на дискриминация по отношение на достъпа. Вж. например SA.30317 Високоскоростен ширококолов достъп в Португалия.

⁽¹⁰⁵⁾ Когато мярката за държавна помощ се отнася до финансирането на нови пасивни елементи на инфраструктурата, като например канали или стълбове, до тях следва също да се предоставя достъп и да бъде неограничен във времето. Вж. например решенията на Комисията по дела N 53/10 — Германия, *Федерална рамкова програма за подкрепа за канали*, N 596/09 — Италия — *Преодоляване на цифровото разделение в Ломбардия*, N 383/10 — Германия — изменение на N 150/08 *Ширококолов връзки за селските райони на Саксония*, N 330/09 1 Франция — *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹⁰⁶⁾ Например за мрежите за ДСП отправната точка следва да бъде списъкът на продуктите за достъп, включени в препоръката за ДСП.

⁽¹⁰⁷⁾ Ако държавната помощ се предоставя за финансиране на изграждането на канали, тези канали следва да бъдат достатъчно големи, за да съдържат няколко кабелни мрежи и решения „от точка до много точки“ и „от точка до точка“.

⁽¹⁰⁸⁾ Когато мрежовият оператор предоставя услуги на дребно в съответствие с препоръката за ДСП, това обикновено означава предоставяне на достъп най-малко 6 месеца преди старта на тези услуги на дребно.

⁽¹⁰⁹⁾ Ефективен достъп на едро до субсидираната инфраструктура може да бъде предоставен с помощта на подробно описаните в приложение II продукти за достъп на едро.

⁽¹¹⁰⁾ Например използването на достъп на едро от трети страни не може да се ограничава само до ширококоловите услуги на дребно.

определянето ѝ следва да се вземе предвид помощта, получена от мрежовия оператор⁽¹¹¹⁾. За определянето на целевия показател ще се вземат предвид средните публикувани цени на едро, които преобладават в други сравними, по-конкурентни райони в страната или в Съюза, или при липса на такива публикувани цени — вече определените или одобрени от НРО цени за съответните пазари и услуги. Ако няма налични публикувани или регулирани цени за някои продукти за достъп на едро, за да се определи целевият показател, ценообразуването следва да се основава на принципа на разходоориентираността, установен в съответствие с рамката за секторно регулиране⁽¹¹²⁾. Като се има предвид сложността на бенчмаркинга на цените за достъп на едро, държавите-членки се насърчават да предоставят мандат и необходимия персонал за НРО, за да могат те да съответват предоставящите помощта органи по тези въпроси. Подробно описание на проекта за помощ трябва да бъде изпратено до НРО поне 2 месеца преди уведомяването, за да се даде възможност на НРО да разполага с разумен период от време, за да представи становището си. Когато НРО е получил такава компетентност, органът, предоставящ помощта, следва да се посъветва с НРО при определянето на цените и условията за достъп на едро. Критериите за бенчмаркинг следва да бъдат посочени ясно в тръжната документация.

- и) *Мониторинг и механизъм за възвръщане на предоставените средства*: Предоставящите помощта органи следят внимателно за изпълнението на проекта за ширококолов достъп по време на цялата му продължителност. Когато операторът е избран въз основа на конкурсна процедура за възлагане на обществена поръчка, обикновено е по-малко необходимо да се наблюдава последващото развитие на рентабилността на проекта. В много случаи може да е целесъобразно размерът на помощта да се определи на предварителна основа, така че да бъдат задоволени очакваните нужди от финансиране за определен период, вместо размерът на помощта да се установява просто въз основа на разходите и приходите при извършването им. В първия модел обикновено има повече стимули за дружеството да удържа разходите и да стане по-ефективно с времето. Когато развитието на бъдещите разходи и приходи обаче е свързано с висока степен на несигурност и съществува сериозна асиметрия на информацията, публичният орган може и да приеме модели на финансиране, които не са напълно на предварителна основа, а по-скоро комбинация от предварителна и последваща основа (напр. чрез възвръщане на предоставените средства, така че да се позволи балансирано поделение на неочакваните печалби). За да не се създаде непропорционално висока тежест върху малките местни проекти, за механизма за възвръщане на предоставените средства може да бъде нужен минимален праг. Следователно държавите-членки следва да прилагат механизма за възвръщане на предоставените средства, ако размерът на помощта по проекта е над 10 млн. EUR⁽¹¹³⁾. Предоставящите помощта органи могат да предвидят, че допълнителна печалба, придобита от страна на избрания участник в търга, не може да се изразходва за допълнително разширяване на ширококоловата мрежа според рамковата схема и при същите условия като първоначалната мярка за помощ. Налагането на задължение за водене на разделно счетоводство за спечелилия участник в търга по отношение на получената субсидия ще улесни задачата на органите, отпускащи помощта, да наблюдават изпълнението на схемата, както и всякаква допълнителна печалба⁽¹¹⁴⁾.
- й) *Прозрачност*: Държавите-членки публикуват на централен уебсайт поне следната информация относно мерките за държавна помощ: пълния текст на одобрената схема за помощ и разпоредбите за прилагането ѝ, името на бенефициера на помощта, размера на помощта, интензитета на помощта и използваната технология. Тази информация се публикува след като е взето решението за предоставянето на помощта и се съхранява за период от най-малко 10 години, и е на разположение на широката общественост без ограничения. Бенефициерът на помощта е задължен да предостави на упълномощените трети страни всеобхватен и недискриминационен достъп до информацията относно инфраструктурата (включително *inter alia* канали, улични кутии и оптични нишки), разработена според мярка за държавна помощ⁽¹¹⁵⁾. Това ще позволи на другите оператори да могат лесно да установят възможност за достъп до тази инфраструктура и следва да предостави цялата съответна

⁽¹¹¹⁾ Степента, до която размерът на помощта се взема предвид, може да варира в зависимост от ситуацията на конкуренцията в състезателната процедура за подбор и в целевия район. Следователно целевият показател ще бъде горната граница на цената на едро.

⁽¹¹²⁾ За да се избегне изкуственото надуване на разходите от страна на операторите, държавите-членки се насърчават да използват договори, които стимулират предприятията да намаляват разходите си с времето. Например за разлика от договорите за калкулативна цена договорът за фиксирана цена ще даде на предприятието стимул да намали разходите си с времето.

⁽¹¹³⁾ Възвръщането не е необходимо в случай на инфраструктури, които са публична собственост и единствено с достъп на едро, управлявани от публичния орган с единствената цел да се гарантира справедлив и недискриминационен достъп за всички оператори, ако са спазени условията, посочени в бележка под линия 96.

⁽¹¹⁴⁾ Съгласно примерите за най-добри практики е удачно мониторингът и механизмът за възвръщане да продължат на най-малко 7 години и всяка допълнителна печалба (т.е. печалба, по-висока, отколкото в първоначалния бизнес план или средната цена за отрасъла) да бъде споделяна между бенефициера и публичните органи в съответствие с интензитета на мярката за помощта.

⁽¹¹⁵⁾ Тази информация следва да се актуализира редовно (например на всеки 6 месеца) и трябва да бъде на разположение в непатентен формат.

информация относно широколентовата мрежа на централен регистър на широколентовите инфраструктури, ако такава база данни съществува в държавата-членка, и/или на НРО.

- к) *Докладване*: Считано от датата, когато мрежата е въведена в употреба, и за продължителността на мярката за помощ, органът, предоставящ помощта, следва да докладва периодично на всеки две години за основна информация относно проектите за помощ до Европейската комисия⁽¹¹⁶⁾. В случай на национални или регионални рамкови схеми националните или регионалните органи следва да консолидират информацията за отделните мерки и да докладват на Европейската комисия. Когато приема решение съгласно тези насоки, Комисията може да изиска допълнително докладване относно предоставената помощ.

3.5. Подкрепа за бързото разгръщане на мрежи за ДСП

- (79) Както при политиката, възприета по отношение на разгръщането на основни широколентови мрежи, държавната помощ в полза на разгръщането на мрежи за ДСП може да представлява подходящ и основателен инструмент, при условие че са спазени няколко съществени условия. Докато търговските оператори вземат решенията за инвестиции в мрежите за ДСП въз основа на очакваната рентабилност, при избора на публичния орган трябва да се отчете и общественият интерес за финансиране на отворена и неутрална платформа, на която голям брой оператори ще могат да се конкурират за предоставяне на услуги за крайните потребители.
- (80) Всяка мярка за подкрепа за разполагане на ДСП, трябва да отговаря на условията за съвместимост, посочени в раздели 2.5 и 3.4. Освен това трябва да са изпълнени следните условия, като се вземат предвид специфичните ситуации, в които ще се осъществяват публичните инвестиции в мрежи за ДСП.
- а) *Достъп до услуги на едро*: Поради икономиката на модела на мрежите за ДСП от изключително важно значение е да се гарантира ефективен достъп на едро за операторите, които се явяват трети страни. Особено в райони, в които вече съществуват конкуриращи се оператори на основни широколентови мрежи⁽¹¹⁷⁾, трябва да се гарантира, че се запазва положението на конкурентния пазар, съществувало преди интервенцията. Условията за достъп, описани в раздел 3.4 по-горе, са уточнени, както следва. Субсидираната мрежа трябва следователно да предоставя достъп при справедливи и недискриминационни условия на всички оператори, които искат такъв достъп, и ще им предоставя възможност да се възползват от ефективен и пълен необвързан достъп⁽¹¹⁸⁾. Освен това операторите, които се явяват трети страни, трябва да имат достъп до пасивна, а не само до активна⁽¹¹⁹⁾ мрежова инфраструктура⁽¹²⁰⁾. Освен битстрийм достъп и необвързан достъп до абонатната линия и абонатната подлиния задължението за достъп следва да включва и правото да се ползват канали и стълбове, неизползвани оптични нишки или улични кутии⁽¹²¹⁾. Ефективен достъп на едро следва да се предостави за период от най-малко седем години и правото на достъп до канали или стълбове не следва да бъде ограничено във времето. Това не засяга възможните подобни регулаторни задължения, които могат да бъдат наложени от НРО, с цел да се насърчи ефективната конкуренция или мерките, приети по време на този период или след изтичането му⁽¹²²⁾.

⁽¹¹⁶⁾ Тази информация следва да включва поне: освен информацията, която се оповестява публично съгласно точка 3.4 й), датата, на която мрежата е въведена в употреба, продуктите за достъп на едро, броят на търсещите достъп страни и доставчиците на услуги в мрежата, броят на свързаните домове, степента на усвояване.

⁽¹¹⁷⁾ Включително оператори на LLU.

⁽¹¹⁸⁾ На този етап на развитие на пазара топологията „от точка до точка“ може да бъде свързана с ефективен необвързан достъп. Ако избраният участник в търга разгръне мрежа с топология „от точка до много точки“, той трябва да има ясно задължение за предоставяне на ефективен необвързан достъп чрез WDM (wavelength division multiplexing) веднага след като достъпът е стандартизиран и достъпен в търговската мрежа. Докато необвързаният достъп чрез WDM стане ефективен, избраният участник предоставя на търсещите достъп продукт за виртуален необвързан достъп, възможно най-близък до физическия необвързан достъп.

⁽¹¹⁹⁾ Ако операторите, които се явяват трети страни, са непреки бенефициери, когато получат достъп на равнището на едро, може да се наложи да предоставят битстрийм достъп на самите себе си. Независимо от факта, че помощта е била отпусната само за пасивна инфраструктура, активен достъп се изисква и например в решението на Комисията по дело N 330/10 — Франция, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹²⁰⁾ Като CPEs (Customer premise equipments (оборудване в помещението на клиента) или друго оборудване, необходимо за експлоатиране на мрежата. Ако се окаже необходимо да се актуализират някои части на мрежата с цел да се предостави ефективен достъп, то трябва да бъде предвидено в плановете на органите, отпуснащи помощта, например: да се предвидят канали с подходящи размери, да се увеличи размера на уличните кутии, за да се осигури ефективен необвързан достъп и т.н.

⁽¹²¹⁾ Силното задължение за предоставяне на достъп има още по-решаващо значение за преодоляването на временното заместване между услугите, предлагани от съществуващите оператори на ADSL, и тези, предлагани от бъдещите оператори на мрежи за ДСП. Задължението за достъп ще гарантира, че конкуриращите се оператори на ADSL могат да прехвърлят своите клиенти към мрежи за ДСП веднага щом се създаде субсидирана мрежа и така да започнат да планират собствените си бъдещи инвестиции, без да се накърнява конкурентоспособността им. Вж. например дело N 461/09 — Обединено кралство, *Широколентовата инфраструктура от следващо поколение в Cornwall & Isles of Scilly*.

⁽¹²²⁾ Във връзка с това следва да се вземе предвид възможното продължаващо съществуване на специфичните пазарни условия, които са оправдали предоставянето на помощта на съответния оператор на инфраструктурата.

Може да се случи така, че в слабо населени райони, където са налице ограничени широколентови услуги, или за малки местни дружества налагането на всички видове продукти за достъп може да увеличи несъразмерно инвестиционните разходи⁽¹²³⁾, без да осигури значителни ползи по засилване на конкуренцията⁽¹²⁴⁾. В такава ситуация може да се предвиди, че продуктите за достъп, изискващи интервенции по субсидираната инфраструктура, които са свързани с много разходи и не са предвидени иначе (напр. съвместен наем на междинни разпределителни точки), ще се предлагат само при основателно искане от оператор, който е трета страна. Искането се смята за разумно, ако: i) искащият достъп оператор предоставя съгласуван бизнес план, който оправдава развитието на продукта на субсидирана мрежата, и ii) в съща географска област не се предлага сравним продукт за достъп от друг оператор на същите цени като тези за по-силно населените райони⁽¹²⁵⁾.

За разлика от това предходната точка не може да бъде изтъквана като основание, когато става дума за по-гъсто населени области, в които би могло да се очаква да се разгърне конкуренция по отношение на инфраструктурата. Следователно в тези области субсидираната мрежа следва да отговаря на всички видове продукти за достъп до мрежа, от които се нуждаят операторите⁽¹²⁶⁾.

- б) *Справедливо и недискриминационно третиране*: В субсидираната инфраструктура трябва да се даде възможност за предоставянето на конкурентни услуги на достъпни цени за крайните потребители от конкурентни оператори. Когато операторът на мрежа е вертикално интегриран, трябва да се въведат адекватни предпазни мерки, за да се избегнат конфликтът на интереси, неправомерната дискриминация спрямо търсещите достъп или доставчиците на съдържание или други скрити непреки предимства. В същия дух критериите за възлагане следва да съдържат разпоредба, че участниците в процедурата, предлагащи модел, основан само на предоставянето на достъп на едро, модел, основан само на пасивната инфраструктура, или модел, основан и на двете, получават допълнителни точки.

- (81) Проектите за държавна помощ, целящи финансиране на мрежи за пренос (backhaul)⁽¹²⁷⁾ или ограничени до строителни работи, отворени за достъп за всички оператори и технологии, имат характеристики, които особено благоприятстват конкуренцията. Този аспект ще бъде взет предвид при оценяването на тези проекти.

3.6. Помощ за свръх бързи широколентови мрежи

- (82) С оглед на целите на Програмата в областта на цифровите технологии, по-специално постигането на 50 % интернет връзки над 100 Mbps, и като се има предвид, че особено в градските райони може да има нужда от по-високи резултати в сравнение с това, което търговските инвеститори са в състояние да предложат в близко бъдеще, чрез дерогация от точка 77 публичната интервенция може да бъде разрешена по изключение за мрежи за ДСП, които могат да предоставят свръх високи скорости, далеч надхвърлящи 100 Mbps.
- (83) В „черни райони за ДСП“ тази интервенция може да бъде разрешена само ако се докаже „радикалната промяна“, изисквана по точка 51, въз основа на следните кумулативни критерии:
- а) съществуващите или планираните⁽¹²⁸⁾ мрежи за ДСП не достигат до помещениата на крайните потребители с оптичните мрежи⁽¹²⁹⁾.

⁽¹²³⁾ Несъразмерното увеличение на разходите трябва да бъде доказано с подробно и обективно изчисляване на разходите от страна на органа, предоставящ помощта.

⁽¹²⁴⁾ Например вж. Решение на Комисията по дело N 330/10 — Франция, *Programme national Très Haut Débit* и по дело SA.33671 — *Предоставяне на широколентови услуги в Обединеното кралство*.

⁽¹²⁵⁾ Комисията може да признае други условия като част от анализа на пропорционалността с оглед на особеностите на случая и на цялостното балансиране. Например вж. Решение на Комисията по дело N 330/10 — Франция, *Programme national Très Haut Débit* и по дело SA.33671 — *Предоставяне на широколентови услуги в Обединеното кралство*. Ако условията са изпълнени, следва да бъде предоставен достъп в рамките на срок, който е обичаен за конкретния пазар. В случай на конфликт органът, предоставящ помощта, следва да потърси мнението на НРО или на друг компетентен национален орган.

⁽¹²⁶⁾ Например в случай на пасивни фиксирани мрежи тя трябва да може да поддържа както топология от точка до точка, така и топология от точка до много точки в зависимост от избора на операторите. По-специално в по-гъсто населените райони, ако отговарят на условията за държавна помощ, не би било от обществен интерес да се предоставя помощ за инвестиции в обикновено актуализирани на съществуващите мрежи, което не води до радикална промяна и по отношение на конкуренцията.

⁽¹²⁷⁾ Вж. точка 59 по-горе. Интервенциите, надхвърлящи равнището на централния офис, ще бъдат смятани вече за ДСП, а не за МСП. Вж. Решение на Комисията по дело SA.34031 — *Широколентов достъп от следващо поколение във Valle d'Aosta*.

⁽¹²⁸⁾ Въз основа на надеждни инвестиционни планове за близкото бъдеще от три години в съответствие с точки 63 до 65.

⁽¹²⁹⁾ Например мрежите за ДСП не достигат до помещениата на крайния потребител с нишки в случай на мрежи FTTH, където нишките са инсталирани само до възлите (разпределителни кутии). Също така някои кабелни мрежи също използват нишки, достигащи до разпределителните кутии, и свързват крайните потребители с коаксиални кабели.

- б) ситуацията на пазара не се развива в посока към постигане на конкурентно предоставяне на свръх-високоскоростни услуги ⁽¹³⁰⁾ от над 100 Mbit/s в близко бъдеще според инвестиционните планове на търговските оператори в съответствие точки 63 до 65;
- в) налице е очаквано търсене за тези качествени подобрения ⁽¹³¹⁾.
- (84) В ситуацията, описана в предходната точка, всяка нова субсидираната мрежа трябва да спазва условията за съвместимост от точки 78 и 80. Освен това органът, предоставящ помощта, трябва да докаже, че:
- а) субсидираните мрежи разполагат със значително подобрени технологични характеристики и резултати в сравнение с проверими характеристики и резултати на съществуващи или на планирани мрежи ⁽¹³²⁾; както и че
- б) субсидираната мрежа ще се основава на отворена архитектура, управлявана като мрежа, чрез която се предоставя единствено достъп на едро; както и че
- в) помощта не води до прекомерно нарушаване на конкуренцията с други технологии за ДСП, които наскоро са били предмет на значителни нови инфраструктурни инвестиции от участниците на пазара при същите целеви райони ⁽¹³³⁾.
- (85) Само ако са изпълнени тези допълнителни условия, публичното финансиране на тези мрежи може да бъде считано за съвместимо съгласно сравнителния тест. С други думи, това финансиране би трябвало да доведе до значителен, устойчив, насърчаващ конкуренцията технологичен напредък, който не е с временен характер, без да се създава непропорционална демотивация за частни инвестиции.

4. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- (86) Нстоящите насоки ще се прилагат от първия ден след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*.
- (87) Комисията ще прилага тези насоки към всички мерки за помощ, за които е постъпило уведомление и за които тя трябва да вземе решение след публикуването на насоките в *Официален вестник*, дори ако за проектите вече е постъпило уведомление преди публикуването им.
- (88) В съответствие с известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ ⁽¹³⁴⁾ Комисията ще прилага по отношение на незаконосъобразната помощ правилата, които са в сила по времето, когато е отпусната помощта. Съответно тя ще прилага тези насоки в случай на незаконосъобразна помощ, отпусната след публикуването им.
- (89) С настоящото Комисията предлага на държавите-членки, въз основа на член 108, параграф 1 от ДФЕС, да вземат подходящи мерки и да изменят в съответните случаи съществуващите си схеми за помощ, за да ги приведат в съответствие с настоящите насоки, в рамките на дванадесет месеца след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*.
- (90) Държавите-членки са приканени да падат своето ясно формулирано безусловно съгласие за тези предложени подходящи мерки в рамките на два месеца от датата на публикуването на настоящите насоки в *Официален вестник на Европейския съюз*. При липса на отговор Комисията ще приеме, че въпросната държава-членка не е съгласна с предложените мерки.
- (91) Комисията може да преразгледа настоящите насоки въз основа на бъдещи значителни пазарни, технологични и регулаторни промени.

⁽¹³⁰⁾ Например в район, в който съществува FTTC или еквивалентна мрежа и актуализирана кабелна мрежа (поне Docsis 3.0), пазарните условия обикновено се считат за достатъчно конкурентни, за да се развиват в посока към предоставянето на свръхвисокоскоростни услуги, без да е необходима публична интервенция.

⁽¹³¹⁾ Вж. например показателите в бележки под линия 84 и 85.

⁽¹³²⁾ Вж. точки 63 до 65 по-горе.

⁽¹³³⁾ Това обикновено е така, когато поради помощта участниците на пазара не могат да възстановят инфраструктурни инвестиции, предприети в подходящ срок, като се вземе предвид нормалният амортизационен период. Следните (взаимосвързани) фактори ще бъдат особено взети под внимание: размерът на инвестицията, доколко е осъществена наскоро, изискваният минимален срок за получаване на адекватна възвръщаемост на инвестициите и вероятното въздействие от въвеждането на нова субсидирана свръхвисокоскоростна мрежа върху броя на абонатите на съществуващите мрежи за ДСП и върху относителните цени за абонамент.

⁽¹³⁴⁾ ОВ С 119, 22.5.2002 г., стр. 22.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ТИПИЧНИ ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ШИРОКОЛЕНТОВ ДОСТЪП

В съдебната си практика Комисията наблюдава някои най-често срещани механизми за финансиране, използвани от държавите-членки за насърчване на разгръщането на широколентов достъп, оценени съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС. Следният списък е пример, който не е изчерпателен, тъй като публичните органи могат да разработят различни начини за подпомагане на разгръщането на широколентовия достъп или да се отклонят от описаните модели. Групите обикновено включват държавна помощ, освен ако инвестициите не се осъществяват в съответствие с принципа на инвеститора в условията на пазарна икономика (вж. раздел 2.2).

1. *Отпускане на парични средства* („финансиране на разликата“⁽¹⁾): В по-голямата част от проучените от Комисията случаи държавата-членка⁽²⁾ отпуска преки парични средства за инвеститорите в широколентови услуги⁽³⁾, за да изградят, управляват и експлоатират мрежа за широколентов достъп⁽⁴⁾. Тези безвъзмездни средства обикновено включват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, тъй като безвъзмездните средства са финансирани с държавни ресурси и предоставят предимство на инвеститора при извършването на търговската му дейност при условия, които не биха били налични на пазара. В този случай бенефициери на помощта са както мрежовите оператори, получаващи безвъзмездни средства, така и доставчиците на електронни комуникации, желаещи достъп на едро до субсидираната мрежа.
2. *Подкрепа в натура*: В други случаи държавите-членки подпомагат разгръщането на широколентовия достъп чрез финансиране на разгръщането на пълна широколентова мрежа (или на част от нея), която впоследствие се предоставя на разположение на инвеститорите в електронни комуникации, които ще използват тези мрежови елементи за собствения си проект за разгръщане на широколентов достъп. Тази подкрепа може да приема различни форми, като най-често срещаната е тази, при която държавите-членки предоставят пасивни широколентови инфраструктури чрез извършване на дейности в областта на гражданското строителство (например чрез прокарване на път) или чрез поставяне на канали или неизползвани оптични нишки⁽⁵⁾. Тази форма на подкрепа създава предимство за инвеститорите в широколентови услуги, които спестяват съответните инвестиционни разходи⁽⁶⁾, както и за доставчиците на електронни комуникации, които желаят достъп на едро до субсидираната мрежа.
3. *Управявана от държавата широколентова мрежа или части от нея*: Може да е налице държавна помощ и ако държавата, вместо да предоставя подкрепа на инвеститор в широколентов достъп, изгражда (части от) широколентова мрежа и я експлоатира пряко чрез клон на публичната администрация или чрез вътрешно дружество⁽⁷⁾. Този модел на интервенция обикновено се състои от изграждането на публично притежавана пасивна мрежова инфраструктура, с цел да бъде предоставена на операторите на широколентови услуги чрез предоставяне на достъп на едро до мрежата при недискриминационни условия. Експлоатацията на мрежата и предоставянето на достъп на едро до нея срещу възнаграждение е икономическа дейност по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Изграждането на широколентова мрежа с оглед на търговската ѝ експлоатация представлява според съдебната практика икономическа дейност, т.е. към момента на изграждането на широколентовата мрежа вече може да е налице държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС⁽⁸⁾. Доставчиците на електронни комуникации, които желаят достъп на едро до публично експлоатираната мрежа, също ще бъдат считани за бенефициери на помощта.
4. *Широколентова мрежа, управлявана чрез концесионер*: Държавите-членки могат също да финансират разгръщането на широколентова мрежа, която остава публична собственост, но чиято експлоатация ще бъдат предложена чрез конкурентна тръжна процедура на търговски оператор, който да я управлява и експлоатира на равнището на услугите на едро⁽⁹⁾. И в този случай, тъй като мрежата е конструирана с оглед на експлоатацията ѝ, мярката може да представлява държавна помощ. Операторът, управляващ и експлоатиращ мрежата, както и доставчиците на електронни комуникации, които се явяват трети страни и които желаят достъп на едро до мрежата, също ще бъдат смятани за бенефициери на помощта.

⁽¹⁾ „Финансирането на разликата“ се отнася до разликата между инвестиционните разходи и очакваните печалби за частните инвеститори.

⁽²⁾ Или всеки друг публичен орган, който предоставя помощта.

⁽³⁾ Терминът „инвеститори“ означава предприятия или оператори на електронни комуникационни мрежи, които инвестират в изграждането и разгръщането на широколентови инфраструктури.

⁽⁴⁾ Примери за финансиране на разликата са решенията на Комисията по дела SA. 33438 а.о — Полша — Широколентова мрежа за източна Полша, SA 32866 — Гърция — Разгръщане на широколентов достъп в гръцките селски райони, SA. 31851 — Италия — Широколентов достъп в Marche, N 368/09 — Германия — Изменение на държавна помощ N 115/08 — Широколентови връзки за селските райони на Германия.

⁽⁵⁾ Решения на Комисията по дела N 53/10 — Германия, Федерална ралкова програма за подкрепа за канали, N 596/09 — Италия — Преодоляване на цифровото разделение в Lombardia, N 383/09 — Германия — Изменение на N 150/08 Широколентови връзки за селските райони на Саксония.

⁽⁶⁾ Разходите по дейности в областта на гражданското строителство и другите инвестиции в пасивна инфраструктура могат да съставляват до 70 % от общата стойност на проект за широколентова инфраструктура.

⁽⁷⁾ Решение на Комисията по дело N 330/10 — Франция — Programme national Très Haut Débit, което обхваща различни интервенционни условия, сред които това условие, според което collectivités territoriales (районите на местно самоуправление) могат да експлоатират собствени широколентови мрежи като операция на „régie“ (публично дружество).

⁽⁸⁾ Дела T-443/08 и T-455/08 Freistaat Sachsen срещу Комисията (все още непубликувано).

⁽⁹⁾ Решения на Комисията по дела N 497/10 — Обединеното кралство, SHEFA — 2 Interconnect, N 330/10 — Франция — Programme national Très Haut Débit, N 183/09 — Литва, проект „Дъжд“.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

РЕЧНИК НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ ТЕРМИНИ

За целите на настоящите насоки се прилагат следните определения. Определенията не засягат бъдещите пазарни, технологични и регулаторни промени.

Сегмент на достъп: сегмент „последна миля“, свързващ мрежата за пренос (backhaul) с помещенията на крайния потребител.

Мрежа за пренос (backhaul): Частта от широколентовата мрежа, която представлява междинната връзка между опорната мрежа и мрежата за достъп и пренася данни към глобалната мрежа и от нея.

Битстрийм достъп: Доставчикът на достъп на едро инсталира връзка за високоскоростен достъп, която стига помещенията на клиента, и предоставя тази връзка на трети страни.

Оптични нишки: Нишки без свързани системи за пренос.

Канал: Подземна тръба или кабелопровод, в които се полагат (оптични, медни или коаксиални) кабели на мрежа за широколентов достъп.

Пълен необвързан достъп: Чрез физическия необвързан достъп се предоставя достъп до линията за достъп на крайния потребител и се позволява на системите на пренос на конкурентите да пренасят данни пряко по нея. При определени обстоятелства виртуалният необвързан достъп може да се смята за еквивалентен на физическия необвързан достъп.

FTTH (fibre to the home — оптични линии до домашни абонати): Мрежа за оптични линии до домашни абонати, която достига до помещенията на крайните потребители с оптични елементи, т.е. мрежа за достъп, състояща се от влакнесто-оптични линии както в хранващия сегмент, така и в сегмента при абоната от мрежата за достъп (включително вътрешно окабеляване).

FTTB (fibre to the building — оптични линии до сгради): Оптични линии до сгради, които достигат до помещенията на крайните потребители с влакна, т.е. влакната са обточени до сградата, но вътре в нея са използвани мед, коаксиален кабел или LAN.

FTTN: Оптични линии до възли (Fibre to the Nodes). Влакното свършва в улична кутия на разстояние до няколко километра от помещенията на потребителя, като крайната връзка е чрез мед (при мрежи от тип „влакно до уличната кутия“/VDSL) или коаксиален кабел (при мрежа от тип кабел/DOCSIS 3). Оптичните линии до възли често се разглеждат като временна, междинна стъпка към пълната мрежа FTTH.

Неутрални мрежи: мрежи, които могат да поддържат всички видове мрежови топологии. При мрежите FTTH инфраструктурата трябва да може да поддържа както топология „от точка до точка“, така и топология „от точка до много точки“.

Мрежа за достъп от следващо поколение: Мрежи за достъп, които се основават изцяло или частично на оптични елементи и които могат да доставят услуги за широколентов достъп с подобрени характеристики в сравнение със съществуващите основни широколентови мрежи.

Пасивна мрежа: Широколентова мрежа без никакъв активен компонент. Обикновено се състои от строителна инфраструктура, канали и неизползвани оптични нишки и улични кутии.

Пасивен достъп на едро: Достъп до преносна среда без електронен компонент.

„От точка до много точки“: Мрежова топология, при която отделни клиентски линии са свързани с междинен пасивен възел (например улична кутия), където тези линии са обединени върху споделена линия. Обединението може да бъде или пасивно (със сплитери като при архитектура PON), или активно (като FTTC).

„От точка до точка“: Мрежова топология, при която клиентските линии остават специализирани от помещенията на клиента до точката за достъп до градската мрежа.

Продукти за достъп на едро: Достъпът дава възможност на даден оператор да използва съоръженията на друг оператор. Продуктите за достъп на едро, които могат да бъдат предоставени по субсидираната мрежа, са следните:

- мрежа FTTH/FTTB: достъп до канали, достъп до оптични нишки, необвързан достъп до абонатната линия (необвързан достъп чрез WDM-PON или чрез ODF (optical distribution frame) и битстрийм достъп,
- кабелни мрежи: достъп до канали и битстрийм достъп,
- мрежи FTTC (влакно до локален мрежов възел): достъп до канали, необвързан достъп до абонатната подлиния и битстрийм достъп,
- пасивна мрежова инфраструктура: достъп до канали, достъп до оптични нишки и/или необвързан достъп до абонатната линия. В случай на интегриран оператор: задълженията за достъп (различаващи се от достъпа до пасивна инфраструктура) се налагат в съответствие с разпоредбите на препоръката за ДСП,

-
- широколентови мрежи, основани на ADSL: необвързан достъп до абонатната линия, битстрийм достъп,
  - мобилни или безжични мрежи: битстрийм, споделяне на физически антени мачти и достъп до мрежи за пренос (backhaul),
  - сателитна платформа: битстрийм достъп.
-